

Valgets vinnere

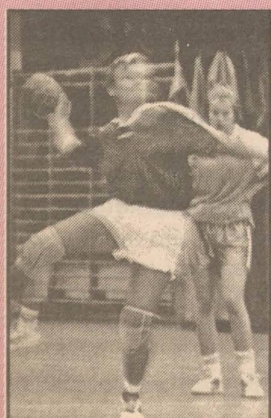
FOTO: MARTIN TJERSLAND

URNEVALGET TIL Studentstyret er over, og den store seierherren er SEL. Nå gjenstår valg av arbeidsutvalg og studentstyreleder, og det foregår for tiden en intens fraksjonering i kulissene.

– Folk er villig til å gjøre hva det måtte være for å få vår støtte. Noen tilbud har vært så obskøne at jeg rett og slett ikke ønsker å kommentere dem noe nærmere, sier SELs leder Pål D. Ekran (t.v.), her flankert av propagandasjef Per Harald Myrvang.

SIDE 5

SPORT

TSI-HÅNDBALL slo Skjærvøy 25-5. Et overlegent TSI-lag rundspilte et sjanseløst skjærvøy-lag.

SIDE 12

JULEKITSJ

UTROPIA HAR LATT seg inspirere av juleforberedelsene og laget studentenes egne julesider.

SIDE 20-21

SMYKKER

DET FORFEENGELIGE mennesket har brukt smykker i uminnelige tider.

SIDE 24-25

Det nåværende studentstyrets siste møte utviklet seg til en gedigen farse. Mange viktige saker stod på sakskartet, men sakspapirene ble sendt ut så mye for sent at størstedelen av møtet måtte utsettes.

Molbomøte

Problemet med for sent ut sendte sakspapirer har hatt en tendens til å ri studentstyret som en mare. Det sier seg selv at det er vanskelig for studentstyrerepresentantene å forberede seg til møtene uten sakspapirer. Man havner fort inne i en ond sirkel når dette skjer. Man utsetter saker, og blir nødt til å avholde ekstraordinære møter. Arbeidsbyrden tårner seg opp, og for å komme seg gjennom saksbyrden må man behandle sakene langt raskere på møtene enn det som er forsvarlig.

Uheldig

De sakene som ble utsatt var av en svært viktig art. Det var faktisk snakk om noen av de viktigste avgjørelsene studentenes øverste organ er i stand til å fatte. Saker av en slik natur at det slår meget uheldig ut å utsette

dem.

Den viktigste saken som ble utsatt var spørsmålet om studentene i Tromsø skulle ta brukerstyring over studentsamskipnaden.

Brukerstyring vil si at studentene har et flertall av representantene i styret for samskipnaden. For øyeblikket har vi ikke det, og samskipnaden har flere ganger i det siste foretatt avgjørelser stikk i strid med det studentstyret har bedt dem om å gjøre. Samtidig skal det sies at en brukerstyrt samskipnad kan føre med seg mange uheldige konsekvenser av økonomisk art. Studentstyrte samskipnader i Norge har tidligere gjort feildisponeringer som har ført de respektive samskipnadene ut økonomiske problemer som man fremdeles i dag merker skadevirkningene av.

Lemfeldig

Så avgjørelsen om å ta brukerstyring kan trygt sies å være av stor betydning for studentene i Tromsø. I slike saker holder det ikke at studentstyrerepresentantene mottar sakspapirene dagen i forveien eller ikke i det hele tatt.

Når man ikke kunne fatte et vedtak om man skulle ta brukerstyring ble det svært vanskelig å velge studentrepresentanter til samskipnadsstyret. Rett og slett fordi man ikke vist hvor mange man skulle velge. Ettersom dette avhenger av om man har brukerstyring eller ei.

En rekke andre saker ble også utsatt. En nødvendig avgjørelse presset frem av studentstyrets arbeidsutvalg sin lemfeldige utsendelse av sakspapirer, og den totalt kritikkverdige saksforberedelsen som lå til grunn for disse sakspapirene.

Idioter

Desverre brukte man to timer på å avgjøre om man skulle utsette sakene eller ikke. Noe som så vidt jeg vet er en ny rekord selv for det mest ineffektivt organet på universitetet.

Når man så hadde valgt å utsette alle substansielle saker bortsett fra valg av representanter til Universitetsstyret og fordeling av semesteravgifta begynte studentenes valgte tillitspersoner og sakte men sikkert snike seg ut av møtet. Etter hvert som timene gikk ble det færre og færre studentstyrerepresentanter. Det hele minnte om Agatha Christie sine 10 små negerbarn, så var det 9 små negerbarn osv. Selv om det var mange studentstyrerepresentanter som fant ut at de hadde bedre ting å gjøre så satt

daglig leder for Jusshjelpa og Tor Ståle Hansen fra Student-samfunnet og ventet på at saken om fordelingen av semesteravgifta skulle komme opp. Den eneste grunnen til at de var på møtet var for å få lov til å presentere sakene sine for studentstyret før det ble vedtatt hvordan semesteravgifta skulle fordeles. Etter at de hadde sittet og ventet i åtte strake timer besluttet studentstyret med to tredjedels flertall å utsette semesteravgiftssaken. Fordi det begynte å bli litt sent. Heldigvis var det noen som skilte seg ut med litt sunt vett, og man rakk å vedta å støtte Jusshjelpa med 25.000,-. Studentsamfunnet sitt budsjett derimot ble utsatt. Til stor ergrelse for mange, men til stor lettelse for trøtte politikere.

TEGNING: JARLE AMADEUS STUNNER

STUDENTAVISA
I TROMSØ **20** år

...er et organ for studentene ved Universitetet i Tromsø. Avisa gis ut med støtte fra Studentsamskipnaden

UTROP!

Adresse: Universitetet – ISV, 9037 Tromsø
Tlf: 77 64 42 83, 77 64 53 66 (desken)
Faks: 77 64 51 99
E-post: utropia@stud.isv.uit.no
Internett: <http://www.isv.uit.no/student/utropia>
ISSN: 0806-9611

Ansvarlig redaktør: Thomas Harris
Kulturredaktør: Marte Holmemo
Deskansvarlig: Per Steinar Moen
Fotoansvarlig: Åsgeir Johansen
Redaksjonssekretær: Vegard Bønes
Sivilarbeider: Stig Fagernes
Redaksjonen: Ola Bratlie, Lise Swensen, Magnus Clough, Jan Martin Berg, Siri Vaggen Olsen, Randi Solhaug, Elin Haugdal, Elin Førund, Stine Eidissen Bya, Marit Helene Stensen, Kristoffer Jørgen-

sen, Martin Tjersland, Børge Iversen, Camilla Glanfield, Kristine Halle, Lars Åke Andersen, Johanne Skoe Jakobsen, Linda Dahl, Lena Sundstrøm, Jarle Amadeus Stunner, Kjersti Nielsen, Ragnhild Emberland, Marit Bugge og Sondre Knutsen

Utropia tar gjerne imot leserinnlegg. Skriv kort og poengtert, så når du flere med dine meninger. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte. Leserinnlegg kan trykkes anonymt. Vi foretrekker tekst på diskett eller e-post.

Trykk og opplag:
Bladet Tromsø, i et opplag på 5000

Annonsepris:
5 kroner per spaltecentimeter

Neste deadline:
10. januar 1997

Neste utgivelse:
15. januar 1997

– Det perfekte mennesket vi nå er på vei til å skape ved genforskning er først og fremst god forretning. Teknologien har fordummet oss, hevdet Jakob Jervell i sitt foredrag i Auditorium Maximum.

Genetisk perfekte mennesker

U Marte Holmemo

Den meget frittalende teologen Jakob Jervell var nylig invitert til Internasjonalt Seminar for å holde semesterets siste foredrag under tittelen «På vei mot det perfekte mennesket». Med tiårig bakgrunn i etikkutvalget i Rådet for Medisinsk forskning begrenset Jervell foredraget til å handle om genforskning på fostre, og meldte dystre framtidssvisjoner.

Kappløp

Under Jervells tid i etikkutvalget ble det laget et rigid og stramt regelverk om genetik som i tur og orden er opphevet av styresmaktene etter forskningskrav og medieinteresser, og Jervell hevder utviklingen er kommet langt lengre hos de store konsernene som ikke offentliggjør sine resultater. Genforskning er blitt et kappløp som kan sammenliknes med atomfysikken i 1930-årene.

Forplantningsturisme

Vi er på vei til å ta fullstendig kontroll over vår biologiske framtid, forskeren er blitt herre og skaper over alt liv og inntatt en plass som Gud før har hatt. Alt dette for å gjøre naturen mer profitabel enn den er.

I Brussel praktiseres det gentesting av prøverørsfoster like etter befruktning. Hvis det er spor etter skader eller arvelige sykdommer kastes de, mens friske foster blir implantert i mors liv. Dette hindrer at det blir født barn med alvorlige sykdommer, mener Jakob Jervell. Selv om dette ikke er tillatt i Norge, har vi så åpne grenser at det ikke er noe problem for nordmenn å

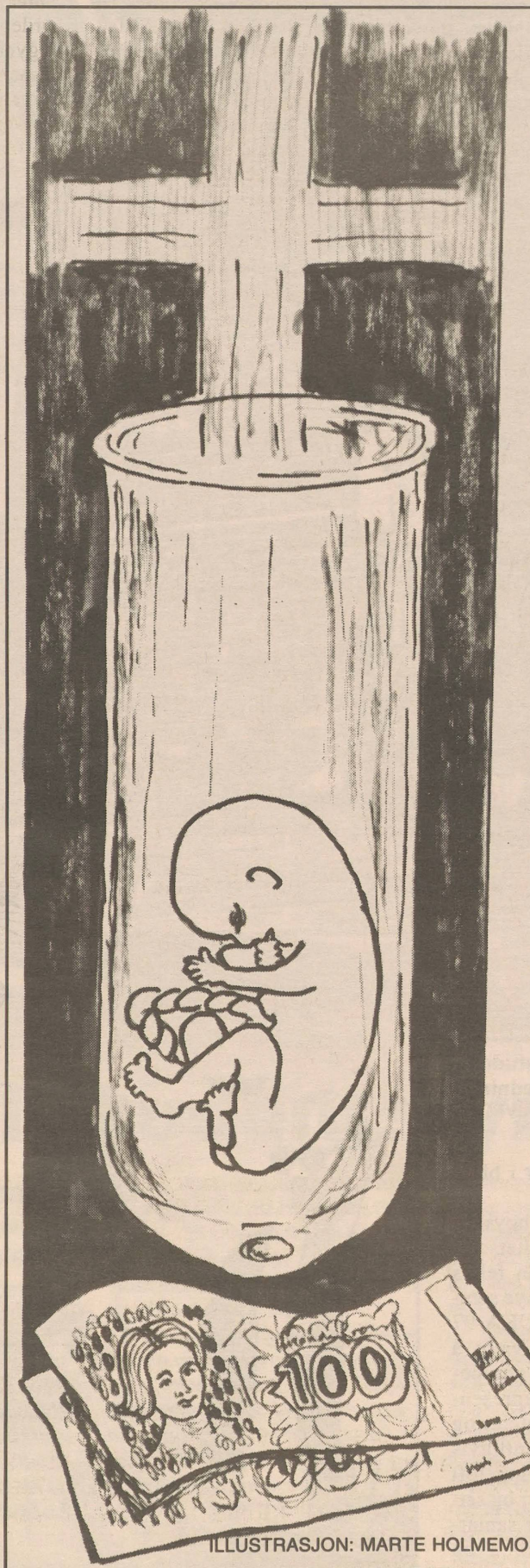
reise til utlandet i et slikt ærend. Forplantningsturisme er ikke uvanlig i følge Jervell.

Genetisk bibel

– Man forsøker å fjerne bestemte typer mennesker fra samfunnet, det blir et totalt skille mellom seksualitet og forplantning, påpeker teologen. Utviklingen går mot en genetisk bibel, en kartlegging av alle våre titusener av gener, nå kan man også før fødselen finne ut hvilke holdninger, intelligens det nye mennesket vil få og om det har anlegg for homofili eller dvergvekst. Lenge før fødselen kan man si noe om et menneskes liv og viten og det bekymrer Jervell. De nye kunnskapene innen terapi, det å helbrede, har gått alt for langt. Ceausescu hadde en enorm interesse for genforskning, og man kan tenke seg hva han skulle bruke vitenskapen til.

Produktivitet

Når genforskningen har nådd langt nok, kan vi tenke oss at det i framtidige generasjoner skapes et idealmenneske som er laget for produktivitet og

ILLUSTRASJON: MARTE HOLMEMO

men også et umenneskelig menneske som ikke vet hva sykdom og medfølelse er. Samfunnet kommer til å skape et fordummet menneske uten ansvar, frihet og personlighet, et menneske uten skaperetro fordi det vi se på seg selv som skaper. Jervell er sikker i sin sak.

Vitenskapen brukes på måter vi neppe ville ønske. I USA driver amerikanske bilfirmaer gentesting på sine ansatte for å vurdere hvorvidt de egner seg til jobben. Når man tester fostre før fødselen kan man avgjøre hvem som er produktive nok til å få vokse opp, og hvem som kommer til å koste samfunnet penger. Genforskningen har bidratt til muligheter til store besparelser på nasjonalbudsjettet. Dessuten går det mot en utvikling der vi blir hindret i å velge yrke og utdanning, siden genene våre sier en burde velge noe annet for å tjene samfunnet på en mest mulig effektiv måte.

Idiotisk helsedefinisjon

Jervell mener våre begreper om sykdom og helse stadig

forskyves og at grensen nå er nådd for lenge siden. Til og med Verdens Helseorganisasjon har enn idiotdefinisjon av helse, som knapt inkluderer noen av oss. Man skal ikke akseptere og kunne leve med sykdom. Grensene for hva som defineres som alvorlige sykdommer forskyves stadig.

Man har gjennom forskningen på fostre funnet ut at celler fra aborterte fostre og prøverørsfoster som blir til overs, kan brukes til å helbrede kroniske sykdommer som parkinson og sukkersyke. Man vet at det trengs mellom ti og tjue fostre for å helbrede en person med en av disse diagnosene.

Fosterfabrikker

Blir celler fra fostre godkjent medisin, kan man tenke seg at produksjon av fostre blir en bedrift man kan tjene mange penger på. Dette er et stort etisk dilemma. Denne typen forskning er ikke tillatt på mennesker, og dette bringer oss inn på debatten om hvilken moralsk status et foster har. Det holder ikke at et menneske skal ha bevissthet, vilje og evne til å føle smerte. Jakob Jervell mener et nytt menneske er skapt i det øyeblikket to celler smelter sammen til en enestående genetisk identitet.

Ny abortlov

Forskere forsvarer bruken av fostere i genterapien. Så lenge selvbestemt abort er lov, forkaster man jo potensielle mennesker uansett, og en burde kunne bruke slik avfall til å redde allerede eksisterende menneskeliv.

– Det forteller at det er på tide med en ny abortdebatt, kommenterer Jakob Jervell.

økonomisk profitt. Det er det friske og sterke mennesket,

UKA får 100.000

Studentstyret bevilget UKA-97 100.000,- over semesteravgiften. Tidligere har UKA i Tromsø vært en beskjeden affære, men ikke nå lenger.

U Thomas Harris

DEBUT-uka sin enorme suksess har skapt grobunn for at både Studentsamfunnet og UKA arrangementet kan reise som fugl Fønix fra asken.

Ikke minst er det alle de som jobbet under DEBUT-uka som er viktige. Denne gruppen danner basen for de frivillige medarbeiderne som hele UKA skal bygges opp rundt. Man håper på å få hele 300 frivillige til å være med å arrangere, og for å gjøre det hele forlokkende vil de frivillige bli besmykket med betegnelsen byråkrater.

Regjeringen

Interimstyret for UKA kaller seg selv for regjeringen, og de har lagt lista høyt. De har satt seg målene å arrangere en uke som favner om både studenter og byens innbyggere.

UKA kommer til å gå fra den 8 til den 15 mars og foreløpig har man planlagt konserter, teater, alpindag, populærvitenskapelige forelesninger, rebusløp, verdensrekordforsøk, eldre- og barnedager for byens befolkning og selvsagt en revy.

Selv om det meste fremdeles ikke har kommet lengere enn planleggingsstadiet er man ute i god tid i forhold til mange av de tidligere UKA-arrangementene. Nå som man har fått en god start på den økonomiske siden er det hovedsakelig bare frivillige det er mangel på.

Stort budsjett

UKAs foreløpige budsjett er på utrolige 635.250,-. Dette er det største budsjett noen UKA har hatt i Tromsø. Så det kan trygt sies å være en storsatsing.

Av mulige band kan nevnes Motorpsycho, Anne Grete Preus, Mari Boine, Bjørn Eidsvåg og Minus Maja. Man ønsker å gjøre et hederlig forsøk på å sette verdensrekord i isbading, den nåværende er rekorden er på 450 personer i vannet samtidig.

De gode responsene på barnedagen under DEBUT-uka har ført til man under UKA-97 ikke bare vil gjenta suksessen, men også utvide den til å ha en egen eldre dag. Om man har tenkt til å dele ut cand.lek diplomer til byen eldre, etter at de har utført en rekke tester, vites ikke.

Samarbeide

Selv om alt er på planleggingsstadiet er det klart at det vil komme til å være en hel rekke arrangementer hver eneste dag UKA-97 varer. Allé de gode erfaringene man har gjort på DE-

For 13 år siden besteg studentene Mack-bygget i anledningen Uka-83. ARKIVFOTO

BUT-uka vil brukes der i blant instituttfeater.

Etter nyttår kommer høyskolestudentene og universitetsstudentene til å inngå i en felles samskipnad i følge den nye samskipnadsloven. En av UKA-97 sine målsetninger vil være å knytte sammen disse to gruppene. Interimsstyret har representanter både fra universitetet og fra høyskolen. Forhåpentligvis vil UKA-97 være et kjempeløft for alle tromsøs studenter og sette en god presedens for samarbeidet mellom høyskolen og universitetet.

UKA-maskotten Guluber med to barske livvakter.

ARKIVFOTO

Universitets-saksa

Surfet eksamen

I Oslo fant en surfer eksamensoppgaven sin på forhånd på nettet. Han ble oppdaget gjennom et elektronisk spor han la etter seg. Dette kunne han ha unngått dersom han hadde hatt helt elementær kunnskap om data. Noe å tenke på? Jusprofessorene Anders Bratholm og Ulf Strindbeck stiller spørsmål ved det norske rettssystemet. De har funnet ut at minst 144 mennesker kan ha blitt uskyldig dømt i norske domstoler det siste tiåret, blant annet for voldtekt og forsettelig drap. (Universitas, Oslo)

Fjerner

eksamensoppgaver

Biblioteket på Høgskolen i Agder vil ikke lenger oppbevare tidligere gitte eksamensoppgaver. Dette fordi de ganske enkelt ikke har råd til å ha ansvaret for de praktiske permene. Imidlertid er det beløpet de sparer på å fjerne bokhyllen med eksamensoppgavene ukjent.

Med en rekordstor deltagelse i studentvalget her i Tromsø kan vi sende en vennlig tanke til høyskolepolitikkerne i i Agder hvor de har demokratiproblemer. Flere av avdelingene får ikke tak i kandidater og valgdeltakelsen er alt for lav. På humanistiske fag er det 96 studenter som bestemmer over de resterende 1400. Disse sørget for at engelskstudentene stakk av med alle topposisjonene.

(Sørvisa, Høgskolen i Agder)

Bygg til basalfag

Bergen har endelig fått penger til Bygg for biologiske basalfag på Haukeland. Videre kan de melde at stadig flere kvinner tar doktorgrad, våren 96 var en tredjedel av de som disputerte, det vil si 112 kandidater, kvinner.

Universitetsbiblioteket derimot er bekymret for kvinners posisjon og har besluttet at radikal kjønnskvoteing er et egnet virkemiddel til å fremme likestilling.

(Studvest, Bergen)

Aldri DiDerre

I Alta er Studensamfunnet såra og vonbroten av DiDerre, som etter å ha blitt betalt opp til Alta gikk hen og holdt en gratiskonsert etter den ordinære.

– DiDerre vil aldri spille her så lenge jeg kan forhindre det sier Christian Apenæs, leder av Studensamfunnet.

(Studentavisa, Alta)

Seier for SEL

Hele 281 stemmer til SEL havnet i stemmeurnene i løpet av valget. – Vi er selvsagt godt fornøyd, sier SEL-leder Pål D. Ekran, men legger til at resultatet kanskje ikke var spesielt overraskende.

U Martin Tjersland

– Vi har vært både flinke og heldige med vår valgkampanje. SEL-pamflettene og plakatene ble definitivt lagt merke til. Medieoppmerksomheten rundt min person som «nazijeger» har sikkert også endel ved universitetet notert seg, fortsetter Ekran.

Obskønt

Det er enda ikke klart hvorvidt de vil få tre eller fire mandater inn i styret. Dette henger sammen med statistikken på de siste opptak av studenter til de enkelte institutter. Uansett blir SELs mandater viktige tungter på vektskålen under det konstituerende studentstyremøtet, der representanter til arbeidsutvalget og studentstyreleder blir valgt. – Og det har vi merket til de grader. Fra alle hold har det kommet diverse tilbud om alt fra korridorssamarbeide til forhold så obskønt at jeg ikke ønsker komme nærmere inn på det, sier Ekran.

Jobbintervju

– Vi har imidlertid gått til valg som en politisk uavhengig liste og forblir det. Vi har såpass respekt for velgerne at vi vil vurdere hver sak for seg og stemme for det beste forslaget, enten det kommer fra Rossa eller Moderat liste. Derfor har vi invitert kandida-

tene til ledervervet til et slags jobbintervju for å finne ut hvem som er mest egnet, fortsetter han.

SELs mål

SELs overordnede mål er i utgangspunktet å gjøre om Studentstyret til et råd kun bestående av valgte instituttrepresentanter. På denne måten tror de at de representantene vil stå mer direkte ansvarlig overfor velgerne, ettersom de kun blir valgt inn av studenter ved sitt eget institutt.

– Fram til nå har Studentstyret, med få unntak, vært innhyllet i en sky av uansvarlighet som ingen «vanlige studenter» har hatt mulighet til å få noe oversikt over, mener Ekran.

Håper på endring

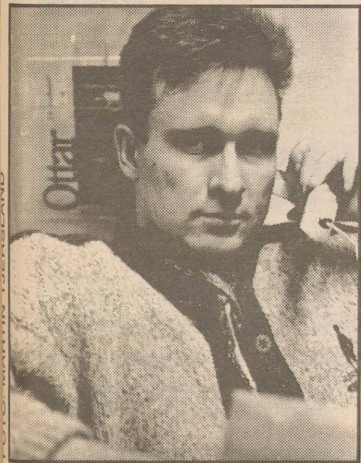
Den direkte konsekvensen av SELs målsetting vil være å fjerne de politisk valgte representantene. Pål D. Ekran tror ikke dette er reelt mulig å gjennomføre allerede i løpet av den kommende periode, men han håper SEL kan få i gang en seriøs debatt som tar opp de mange problemene med dagens ordning, og at utfallet av denne vil bli til fordel for studentenes beste.

– Vi vil endre studentstyret til det bedre, lover nyvalgte SEL-leder Pål D. Ekran.

FOTO: MARTIN TJERSLAND

Svakt valg for Studentvenstrelaget

Etter en turbulent høst for Studentstyret med Sigmund Holstad ved roret, ble valgets taper nettopp Studentvenstrelaget.

– Jeg er selvsagt skuffet, men ikke overrasket, sier Holstad, som til slutt endte opp som 1. vara for sitt parti.

U Martin Tjersland

– Det har vært en fryktelig tung høst, fortsetter han.

– Vi sto ovenfor en rekke tunge politiske saker som ikke kunne utsettes lenger. Det ble

vår oppgave å ta hull på byllen, så vi visste hva som lå oss i vente.

Men Sigmund Holstad fremholder at det er flere positive aspekter ved årets valg. En fordobling av valgdeltakelsen tyder på et økt engasjement.

Fraksjonering

Dessuten tror han at SEL har et poeng når de ønsker et tillitsmannssystem, der de ulike instituttrepresentantene får mer å si. Slik studentstyret fungerer i dag, er fraksjonering med på å ødelegge arbeidet. Det er frustrerende når konstruktive forslag blir torpedert fordi de kommer fra «feil» politisk hold.

Positive signaler

– Jeg er heldigvis ikke alene om å mene dette. Både i fra SSF og Moderat Liste har det

kommet signaler om at de ønsker å diskutere en økt innflytelse for instituttrepresentantene i Studentstyret. Dessuten er det bra at så mange kvinner er valgt inn.

– 1997 blir forhåpentligvis et år der Studentstyrets ansikt utad blir bedre enn i år, avslutter han, og legger til at dette blant annet skyldes det opprydningsarbeidet han selv og ledelsen har måttet gjøre.

Rekordvalg til Studentstyret

Hele 1.039 stemmer havnet i urnene under denne høstens Studentstyrevalg. Dette er en fordobling av fjorårets valgdeltakelse. Valgets store seierherre ble SEL, som sanket 281 stemmer, etter valgkamp i amerikansk stil.

U Martin Tjersland

Noen vil kanskje hevde at 1.039 avgitte stemmer uansett markerer en lav oppslutning, tatt i betraktning at det ved Universitetet i Tromsø i dag er ca 6500 studenter. Dette er i en forstand riktig; i et hvilket som helst demokrati er 12-13 % valgdeltakelse mildt sagt urovekkende, også i et studentdemokrati. Det

er nærliggende å trekke konklusjoner i retning av at studentene føler de har liten innflytelse på Studentstyrets vedtak. Mange studenter klager også over dårlig informasjon, både om de saker som blir tatt opp til behandling, og, ikke minst, om de vedtak som blir fattet.

Positiv utvikling

Andre grunner til at valgdeltakelsen i relativ forstand er lav,

henger blant annet sammen med at valget faller på et uheldig tidspunkt. Eksamensforberedelser hindrer nok mange, særlig nye, studenter fra å sette seg inn i hva de ulike partiene står for.

En fordobling av valgdeltakelsen er imidlertid en svært positiv utvikling, og vitner om et økt engasjement blant studentene. Økningen markerer også et ønske om en mer direkte innflytelse i beslutningsprosessene.

Protestvalg

SEL gikk til valg nettopp som et ad hoc parti, med det mål for øyet å fjerne de politisk valgte representanter til fordel for et Studentstyre bestående ene og

alene av representanter fra de ulike instituttene. På denne måten håper de å skape en bedre og mer rettlinjert dialog mellom studentene og de ulike beslutningsorganer.

Dette tatt i betraktning, er studentstyrevalget også et protestvalg som nok bunner ut i misnøye med det avtroppende Studentstyres til dels oppsiktsvekkende håndtering av saker dette året. Det skal bli spennende å se om det påtroppende styret tar kritikken til etterretning, eller om Studentstyret også 1997 vil bli oppfattet som et forum for korridorpolitikk, tvilsomme hestehandler og til tider hysterisk fraksjonering.

Kvinneflertall

Hyggelig er det i hvert fall at det ser ut til å bli en overvekt av kvinner i det nye styret. Kanskje vil vi også få en kvinnelig studentstyreleder, noe vi ikke har hatt siden Marit Engebretsen (1991-92). I skrivende stund er dette ikke avgjort, men foreløpig aktuelle kandidater til lederstillingen er Eidi Ann Hansen (fagutvalget, ISV), Trine Eskeland (Sosialdemokratenes Studentforbund, SSF) og Stian Jensen (Moderat Liste).

Dette blir avgjort på det konstituerende studentmøtet den 5. desember.

Subsirkus

– Diskotekmarkedet er så stramt at vi må i følge utviklinga på Dampen fra time til time, sier John Johnsen, daglig leder ved Subsirkus, Amtmandens datter og Victoria Fun Pub.

U Åsgeir Johansen

Subsirkus har ennå ikke satt ned prisen i respons til Dampens krigserklæring forrige helg.

– Når det begynner å forsvinne gjester reagerer vi, sier Johnsen. Da Bort i Natta satte ned prisene for et par år siden, ventet Boccaccio for lenge, sier han. Den feilen vil de ikke gjøre igjen. Johnsen mener det er umulig å drive et utested med en fast lavpris slik Dampen skal gjøre.

– Ikke synes jeg noe om det heller, sier han. Men når unge diskotek-

mennesker utelukkende går ut for å treffe kjentfolk går de gjerne dit det er flest folk og lengst, så når Dampen velger denne måten å trekke folk på er det klart vi må reagere, fortsetter han.

Priskrig

Skulle det bli priskrig er det Subsirkus som er verst ute, sier Johnsen, og dermed er det Subsirkus som må reagere. Det betyr at verken Amtmandens Datter eller Victoria Fun Pub vil sette ned ølprisene.

– Disse har et annet, mer lojalt klientell enn diskoteket Subsirkus, avslutter han.

Colosseum Bar

Colosseum Bar er et populært dansested blant en del studenter, og kan dermed risikere å konkurrere med Dampen.

U Elin Førsund

Daglig leder Kjetil Olsen tviler på at det blir nødvendig å sette ned prisen på øl etter Dampens tilbud.

– Er det egentlig noen ølkrig? Vi har ikke merket noe til det. I første omgang vil vi ikke reagere på noen måte. Dampens nye eiere har valgt den enkleste måten å trekke kunder på. For å ha kvalitet må det imidlertid være stil, ikke rølp slik som så billig øl fører til. Det er uforsvarlig med så

lave ølpriser. Det er ikke tilfeldig at en pils koster kr 35-39,- slike priser er med på å sikre bedriften og en viss standard.

– Men det er klart at skulle det vise seg at dette får konsekvenser, må vi følge utviklingen. Man må jo tross alt være markedsorientert, innrømmer Olsen.

På spørsmål om det eksisterer noe prissamarbeid mellom utestedene i Tromsø svarer Olsen.

– Nei, vi driver ingen kartellvirksomhet, hvis det er det du mener.

Ølkrig?

– Folk kommer tidligere, og blir lengere, sier Audun Gustavsen.

FOTO: ÅSGEIR JOHANSEN

Utestedet Dampen har laget bølger i Tromsøs uteliv ved å sette ned prisen på halvliteren til 25 kroner. Daglig leder Audun Gustavsen er ikke enig i at det foregår noen stor priskrig i Tromsø.

U Thomas Harris

Hittil har ingen utesteder satt ned ølprisene sine i respons til Dampens prispolitikk, men det har vært en del medieoppslag og utspill. Næringa er tydelig bekymret. Det blir hevdet fra flere hold at det ikke går an å drive et utested uten å ta 39 kroner i betaling for halvliteren. Gustavsen, tidligere eier av Borti Natta, er svært uenig i påstandene som har blitt fremsatt om at det å ha lave ølpriser resulterer i lav standard og rølp.

Som ei kule

– Jeg har prøvd dette før og det gikk som ei kule. Bort i Natta solgte billig øl og gikk veldig bra. Så når man hevder at det ikke er mulig å drive på en slik basis faller det på sin egen urimelighet. Jeg syntes påstandene om at lave priser fører til lav standard er merkelige. Bli det høyere standard av å ha en 1965 Fender Stratocaster på veggen? Bli det høyere standard av å ha en Harley Davidson stående i lokalet?

Er det en garanti for at det

ikke blir rølp? All respekt til Blå Rock for å ha holdt konseptet sitt så lenge. Jeg er ikke sikker på at kundene går etter mahogny og såkalt konsept. Det blir heller ikke noe mer rølp av at halvliteren er billigere. Folk drikker den samme mengden, og i alle fall er det betjeningens ansvar å påse at ingen blir overskjenket, slår han fast.

Mange bekker små

De fleste utestedene påberoper seg at man er nødt til å selge ølet til 39 kroner halvliteren for i det hele tatt å overleve, og hevder at Dampen ikke kan holde det gående med så lave priser, også dette er Gustavsen rimelig uenig i.

– Vi har 9 kroner i fortje-

neste pr. halvliter når de faste utgiftene er dekket, og fra dette forsvinner det en del i variable utgifter. Det sier seg selv at hvis man tjener mange nok 9 kroner så blir det penger av det. Det er viktig å kjenne kostnadsbildet godt hvis man skal drive på et slikt prinsipp, og det gjør vi.

Bransjens bekymringer for om vi tjener penger, er bortkastet energi. De bør heller bekymre seg om andre ting. Vi er to stykker som eier like andeler i Dampen, og det blir mye jobbing, men det er ikke annet å forvente.

Uansett så er det de endelige tallene som er avgjørende. Det kommer flere folk, som kommer tidligere og blir lengere. Så lenge vi har sorte

regnskapstall er jeg fornøyd.

Twist

Dampen har fått en del bråk med kommunen etter et PR-stunt hvor de delte ut gratisbilletter med en klar hentydning til ølprisene, selv om det ikke stod i klartekst.

– Jeg har like så godt tatt kontakt med advokat. Kommunen bedriver ofte en snodig regeltilkning. Annonsering av priser er tillatt innefor visse rammer.

Twisten bunner ut i at kommunen har laget et eget tillegg til regelverket. Dette har de i følge advokaten min ikke mulighet til, sier Audun Gustavsen og fortsetter. Uansett er ikke løpesedler den beste reklamen. Den beste reklame man kan få er fornøyde kunder.

Blå Rock Café

Ørjan på Blå Rock Café sier at de blir nok blant de siste som setter ned ølprisene, hvis de i det hele tatt gjør det.

FOTO: ÅSGEIR JOHANSEN

Ørjan Holstad, medeier i Blå Rock Café, betrakter Dampens utspill som fri konkurranse og ser verken positivt eller negativt på det hele.

U Åsgeir Johansen

– Man setter den prisen man kan få, sier Holstad, men betrakter det hele som et tegn på lav kvalitet og panikk.

Tilbud

– Man må ha noe annet å by på i tillegg, sier han. Holstad mener at ølprisen ikke skal være utslagsgivende for stedets besøkstall, men ser ikke bort i fra at også Blå Rock vil merke at ølet går for 25 kroner på Dampen.

– Vi har ikke merket det ennå, sier Holstad, men det vil vi nok.

40 kroner for en øl?

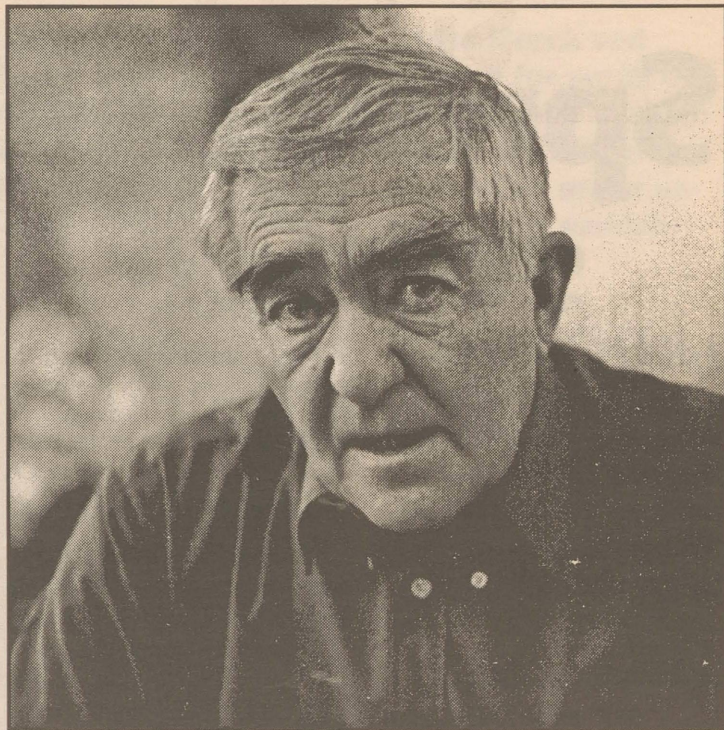
– Men hvor billig er egentlig billig, spør Holstad. Jeg tror nok at mange lar seg lure av tilbudet om billig øl og tenker ikke på at de må betale cover charge i tillegg, sier han og med et snitt på to øl per gjest koster da plutselig ølet kanskje opp i 40 kroner. De som bare lokker med billig øl og de som har et reellt tilbud til kundene sine har to vidt forskjellige utgangspunkt, sier Holstad.

– Skal man få det til å lønne seg med en så lav ølpris må man faktisk nesten tredoble omsetningen, sier han, og dessuten så følger det en del uønskede elementer med lave ølpriser.

Feig bransje

– Men jeg gidder ikke å rope opp om at Dampen ødelegger for oss andre, sier han og tordner ut mot en feig bransje. Når noen gjør slikt kan vi ta oss selv i nakken og spørre hva vi kan gjøre bedre, og konkurrere istedenfor å klage.

– Blir vi nødt så setter vi ned ølprisen, men vi blir nok blant de siste, sier Holstad, men vi liker jo å være alternative så det kan nok hende at hvis det går så langt at vi finner på noe annet, avslutter han.

Daglig leder for Le Mirage, Birger Hansen, tror ikke det vil bli noen ølkrig, i hvert fall ikke i sørbyen.

FOTO: ELIN FØRSUND

Le Mirage

Cafeen Le Mirage er utvilsomt et av de mest studentbesøkte utestedene i Tromsø. Allikevel er det lite som tyder på at deres nåværende pris på 0,5 liter øl, kr 41,-, vil bli affektert av at andre studentsteder setter lista betraktelig lavere.

U Elin Førsund

Daglig leder Birger Hansen har liten tro på en ny ølkrig.

– Nei, jeg tror ikke det vil bli noen ølkrig, ikke her i sørbyen i hvert fall. Men man vet jo ikke helt sikkert hva som kan skje. Personlig tror jeg han som startet dette umulig vil få det til å lønne seg. Jeg vil ikke foreløpig yurdere å sette ned noen priser da jeg ikke har noen tro på at dette kvartalet vil måtte reagere.

Eksamensgebyr for privatister

Universitetsstyret har vedtatt å ilegge alle privatister et eksamensgebyr på 450,-.

U Thomas Harris

Våren 1996 var det 43 studenter som tok privatisteksamen. Universitetsstyret har vedtatt at alle privatister skal betale et eksamensgebyr fra og med neste semester.

Eksamensgebyret blir på 225,- for eksamener opp til 10 vekttall og på 450,- for eksamener fra 11-20 vekttall. Årsaken til å ilegge privatistene dette eksamensgebyret er å dekke merkostnadene rundt eksamensavviklingen. Dette ble vedtatt på Uiversitetsstyret til tross for at det er snakk om så få studenter, som vil komme inn under regelen, at kostnadene ved å administrere innkrevingen av gebyret knapt nok vil bli inntjent.

Uheldig

Studentrepresentant i Univer-

sitetsstyret Geir Ove Ystmark så de uheldige prinsipielle sidene ved denne avgjørelsen og stemte i mot vedtaket.

– Det er ingen penger å tjene på dette vedtaket. Administrasjonskostnadene blir cirka det samme som det man får inn. I tillegg er dette et misbruk av arbeidskapasiteten til en allerede presset administrasjon.

Dilte etter

Grunnen til at dette privatistgebyret nå blir innført i Tromsø, er at de allerede har innført et lignende gebyr i Oslo. Geir Ove Ystmark har sett seg grundig lei på at Universitetet i Oslo skal bli brukt som mal.

– Dette vedtaket tar utgangspunkt i hva de har gjort på Universitetet i Oslo. Dette er meget uheldig. Universitetet i Tromsø burde oppføre seg som en selvstendig organisasjon i stedet for å dilte etter Oslo i alle saker.

Studentrepresentant i Universitetsstyret Geir Ove Ystmark

Språkløse samer

Samisk er et av de mange språkfagene ved Universitetet i Tromsø (UiTø), men ulikt en del andre har ikke samisk noe nybegynneralternativ.

U Åsgeir Johansen

Det til tross for at faget finnes ved få videregående skoler utenfor det samiske kjerneområdet. Samiskseksjonen ved institutt for språk og litteratur ga dette semesteret et ekstratilbud til studenter som ikke kunne snakke samisk.

Prøveprosjektet tok sikte på å formidle kunnskap om det samiske språk på et lavere nivå enn hva vanlig er ved UiTø, slik at samer og andre interesserte kunne lære samisk fra bunnen av.

Underbemannet

Fra og med neste semester er situasjonen en helt annen igjen. Det foreligger ingen planer om nye nybegynnerkurs. Samiskseksjonen er underbemannet og må ifølge professor Nils Jernsletten prioritere samisk som morsmålundervisning, det vil si fra semesteremnenivå og oppover. Seksjonen sier at dette er langsiktig tenkning for å få flere som behersker samisk ut i samfunnslivet.

Kraftige reaksjoner

Dette har den samiske studentforeningen i Tromsø (SSSR) reagert kraftig på. André Kalstad og Johnny Skoglund i foreningen sier at selv om de forstår samiskseksjonens vanskelige situasjon, er det nødvendig å behandle samisk som et fremmedspråk på elementærnivå for å hente inn samer som ikke kommer fra det samiske kjerneområdet.

– For at ikke språket skal dø ut i disse områdene må det skje noe nå, sier Kalstad, og for et nybegynnerkurs behøver man ikke undervisning fra professorer, sier han videre. I følge SSSR vil studenter på mellomfagsnivå være kompetente til å undervise samisk for nybegynnere, mens samiskseksjonen mener det er risikabelt å stole på en ressurs som man kanskje ikke har tilgang til.

Ressurskrevende

Skoglund og Kalstad har også merket seg en høy strykeprosent på samisk semesteremne.

– Vi klandrer ikke samiskseksjonen for dette, men det viser at det er behov for en mer grunnleggende undervisning i faget, sier de. Samtidig kom-

menterer de at overgangen fra semesteremne over til grunnfaget er stor. De synes det er synd at de eneste som kan lære seg samisk per i dag er ressurssterke mennesker. Skal man følge Karasjok videregående skoles tilbud må man være i besittelse av en PC med stort minne og modem.

– For å tilegne seg et elementært ordforråd på omkring 1000 ord må man gjennom fire bøker, sier Kalstad, det kan man kanskje greie på to år, sier han og betegner det som en tidskrevende hobby. Og i tillegg skal man beherske det norske systemet, noe som også kever ressurser, sier han videre.

Sameloven

Sameloven krever at den som jobber i det offentlige i et område der det snakkes samisk, skal beherske språket til en viss grad.

Kalstad og Skoglund påpeker at det vil være billigere for en arbeidsgiver å ansette en allerede samsiktalende person i en ledig stilling, snarer enn å gi lønnet permisjon til ansatte for å lære språket.

– Også der vil samer som ikke snakker sitt eget morsmål komme til kort, sier de og poengterer at de ressurssterke får mer, mens de svake blir liggende igjen.

Johnny Skoglund påpeker at det er universitetet som må ta hovedansvaret for samiskundervisningen. Som representant for den norske regjering som er ansvarlig for forskningen av samer, må universitetet nå vise seg ansvarlig ved å skaffe ressurser både innenfor økonomi og personale.

André Kalstad og Johnny Skoglund i Samisk studentforening mener at universitetet bør ha et nybegynneralternativ for folk som ikke snakker samisk fra barnsben av. FOTO: ÅSGEIR JOHANSEN

Distriktso pplæring

Nils Jernsletten, lederen for samiskseksjonen, sier at dette forkurset kun var tenkt som et ekstratilbud dette semesteret og var ment som et ledd i utviklingen av et distriktskurs i samisk for UNIKOM.

U Åsgeir Johansen

Jernsletten sier til Utopia at det ordinære tilbudet studenter har er et semesteremne hvert andre eller tredje semester.

Dette kurset forutsetter at studentene tidligere har tatt et Davvin-kurs eller tilsvarende.

Mange tilbud

– Man kan ikke med rimelighet forlange at universitetet skal holde folkeskolekurs og det har folk vanskeligheter med å begripe, sier Jernsletten, det har vi simpelthen ikke kapasitet til. Det finnes allerede en del skoler som gir et tilbud i samisk språk, sier Jernsletten. Den samiske høyskolen, Finnmark Distrikthøgskole i Alta, Lærerskolen i Tromsø og Høgskolen i Harstad kan alle tilby samisk. I tillegg får Samisk opplysningsforbund midler fra sta-

ten til å gi undervisning.

Mangel

– Det er en generell mangel på undervisningstilbud i samisk utenfor Finnmark, sier Jernsletten, men vi må ta oss av vår primær oppgave som er å undervise fra semesteremne og oppover. Det er mange som kan undervise i forkurs, sier han, men det er bare universitetet som kan rekruttere kompetente folk til høyere utdanning.

– Skulle vi gi tilbud på forkursnivå måtte vi kutte ut hovedfaget, sier Jernsletten. Ideelt sett burde man fordele oppgavene slik at det fantes et grunntilbud på folk sin hjem-

plass, sier han, og det er det UNIKOM er i gang med å utvikle.

Ressursproblemer

Samiskseksjonen har allerede mangel på personale. Jernsletten sier at til våren skal det avholdes semesteremne, men at man mangler dekning for 4-6 timer som det er. Med det som bakgrunn er det urimelig å forlange elementærundervisning, sier han. UNIKOMs nye undervisningsopplegg skal, hvis alt går bra, gi undervisning til og med grunnfagsnivå, sier Jernsletten.

Endre Mørck ved institutt for språk og litteratur sier at dette kurset var i utgangspunktet en engangssøknad fra samiskseksjonen.

Engangssøknad

U Åsgeir Johansen

– Her var det snakk om ledige ressurser som man ellers ikke er i besittelse av, som seksjonen ønsket å bruke på denne måten, poengterer Mørck.

– Vanligvis er det ikke universitetets oppgave å gi elementærundervisning i språkfag, men samisk stiller seg åpenbart i en særstilling i dette henseende, sier han, men innrømmer at begrepene gjerne blir uklare når russisk semesteremne er et elementærkurs, mens samisk semesteremne er som et videregående kurs å regne.

Om grunnen til at dette forkurset i samisk ikke var vektallsbelastet sier han at det var aldri aktuelt fra samiskseksjonens side da det vanligvis ikke gis vektall under semesteremne-nivå.

– Det finnes ingen prinsipper om ikke å gi vektall her ved instituttet, sier han, snarere tvert i mot da vektallsproduksjon viser aktivitet, og det gavner både instituttet og universitetet.

Ánde Somby ved Senter for samiske studier sier at det ville vært gunstig med et nybegynnertilbud, men har full forståelse for at samiskseksjonen ikke har kapasitet til dette. FOTO: ÅSGEIR JOHANSEN

– Vanskelig sak

Ánde Somby som er styreleder for Senter for samiske studier, sier at dette er en svært vanskelig sak med flere sider.

– Det er tross alt bedre å tenne et lite lys enn å forbanne mørket, sier han om kurset som i hvert fall var et steg i riktig retning.

U Åsgeir Johansen

– Selvfølgelig hadde vi på Senter

for samiske studier vært strålende fornøyde med et slikt forkurs i samisk, sier Somby. Han sier at han har full forståelse for de pri-

oriteringer samiskseksjonen er nødt til å gjøre i denne saken.

– Her er det selvfølgelig snakk om ikke bare penger, men også undervisningskrefter som det er mangel på, sier Somby. Riktignok har andre språkfag et nybegynnertilbud, men det er en ganske stor forskjell påpeker Somby

– Russisk har jo også et semesteremne på elementærnivå, men for dette faget stiller ting seg litt annerledes, sier Somby. Rus-

siskseksjonen er en større seksjon, sier han, samtidig som russisk er et verdensspråk, mens samiskseksjonen har få folk som kan undervise og jobbe med faget, så der er det naturlige fysiske begrensninger. Han påpeker at det her er snakk om idealisme både fra samiskseksjonen og instituttet for å ha fått dette prosjektet i gang. Nå er det altså slutt på idealismen.

Bruksplan snart ferdig

Studentstyrets bruksplanutvalg er i ferd med å fullføre bruksplanen til et eget velferdshus for studentene.

U Elin Før Sund

Leder for bruksplanutvalget, Cato H. Olsen sier at planen straks er ferdig.

– Vi har satt sammen lokaler etter de ulike organisasjonenes behov for plass og aktiviteter. Denne prosessen har tatt lengre tid enn ventet fordi det til tider har vært svært vanskelig å få tak i de forskjellige organisasjonene. Dessverre har vi kun fått svake signaler fra universitetsledelsen når det gjelder velferdshuset den siste tiden. Universitetsledelsen konsentrerer seg om idrettshus, og velferdshus kan fort bli nedprioritert. Det er meget beklagelig og jeg synes det er svakt og trist. Le-

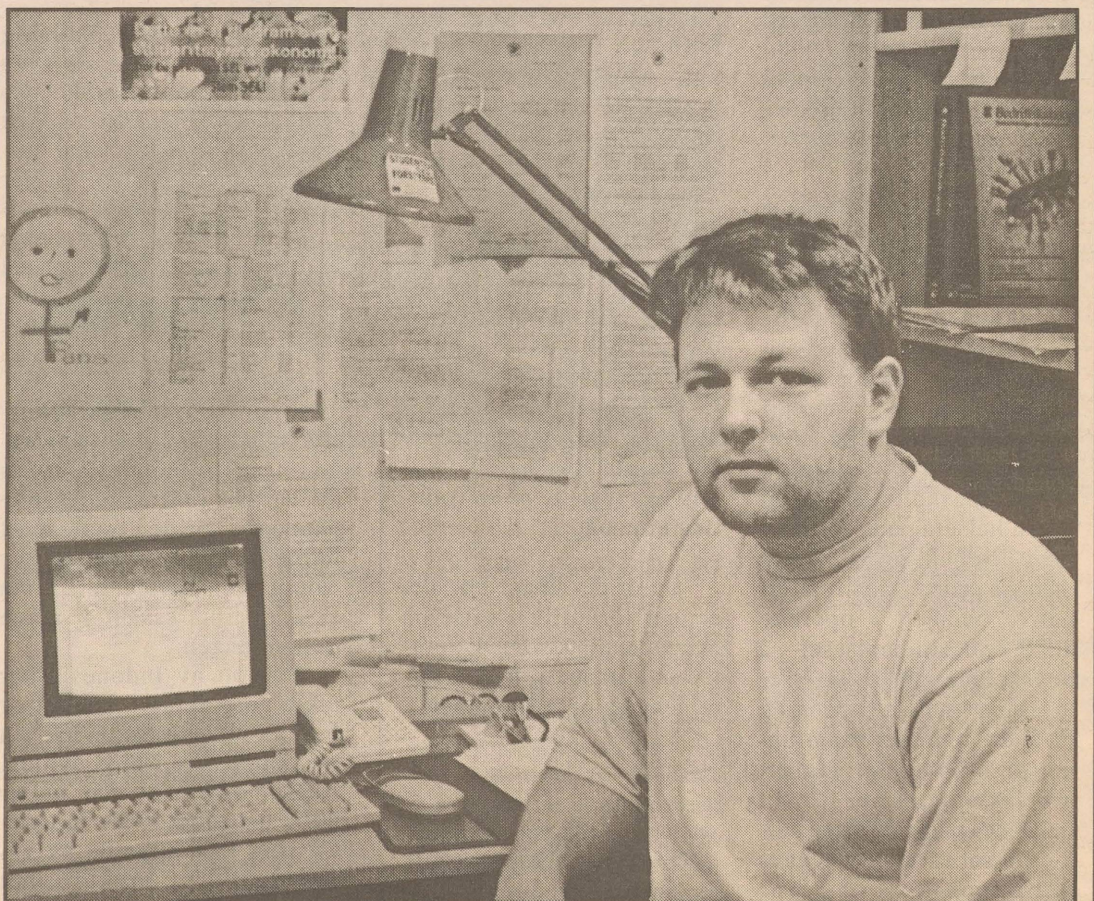
delsen bør være flau over at dette er det eneste universitetet i landet som mangler et slikt hus og dermed en rekke tilbud som er knyttet opp mot det.

– Bruksplanen vil bli levert PLUT i begynnelsen av vårsemesteret. Det som hovedsakelig gjenstår er å se nøyer på hvordan rommene skal utformes etter behov, og å aktivt jobbe opp mot universitetsledelsen og Si-Tø slik at dette kan nå departementet så fort som mulig.

Bruksplanutvalget består av seks representanter fra studentstyret. Selv om det har vært valg i Sst, skal det samme utvalget fortsette arbeidet med velferdshus over nyttår, noe som er viktig for å sikre kontinuitet og å stå sterkere i saken.

– Bruksplanen for et velferdshus på universitetsområdet er snart ferdig, og vi håper universitetsledelsen er villig til å ta saken så fort som mulig, sier Cato H. Olsen.

FOTO: ELIN FØRSUND

Oppfordring

Dette er en oppfordring fra RVs stortingsgruppe til Venstres kandidat som blei intervjuet i et nummer av Utopia. Her sier han at Venstre vil høyne stipendandelen til 50 %. Han må derfor skynde seg å påvirke Venstres nåværende stortingsrepresentant til å støtte RVs forslag om å heve stipendandelen til 40 % i årets budsjettbehandling. Venstres Sponheim har meldt at han støtter forslaget om 30 % sti-

pendandel. Vi skal gjerne holde dere orientert om hvordan Venstre stemte.

Ellers er det RVs prinsipielle syn at utdanning skal være gratis og fullfinansieres ved stipend, men et slikt krav vil ikke bli innfridd før studentene er villig til å stå sammen og slåss for det.

Maren Rismyhr
Rød Valgallianses stortingsgruppe

Viktige SV-seiere for høyere utdanning

Høyere utdanning ble styrket ganske kraftig i forhold til det regjeringa foreslo etter at Kirke-, utdannings og forskningskomiteen nå er ferdig med instillingen til sin del av statsbudsjettet. Det gjelder ikke minst områder hvor SV har presset hardt på for forbedringer. Totalt er det flertall for å styrke høyere utdanning med 245 millioner kroner.

Mest merkbart for studentene blir det at stipendandelen av studiefinansieringen går opp fra 26 prosent til 30 prosent fra høsten 1997.

Dermed oppfyller stortingsflertallet løftet vi ga i 1993. Da fikk SV et flertall på Stortinget, utenom Arbeiderpartiet, med på at stipendandelen skulle trappes opp fra den tidas 14 prosent til 30 prosent innen studieåret 1997-98.

Regjeringa fulgte ikke dette opp i sitt forslag til budsjett, men heldigvis har et flertall på Stortinget vært seg sitt ansvar bevisst. Dette er et viktig løft for studiefinansieringen i Norge.

En annen viktig seier jeg vil trekke fram er etableringen av 300 nye studieplasser på høgskolene, spesielt innen helsefagene. Dette er langt fra nok, og vi foreslo da også primært i vårt alternative budsjett å opprette 2000 nye studieplasser på høgskolene.

Både i helsesektoren og på andre områder i samfunnet er behovet for faglært arbeidskraft stort. Det er helt nødvendig at flere studieplasser i framtida legges til høgskolene.

Vi styrker selvsagt også universitetene i forhold til det regjeringa foreslo. Flertallet bevilger 25 millioner ekstra til hovedfagsplasser på universitetene. Det vil glede mange av dem som står i kø for å få fullført utdanningen sin.

Noen v dem som er blitt ferdig vil få glede av de 15 millionene ekstra som bevilges til å opprette rekrutteringsstillinger. Nytt vitenskapelig utstyr for 25 millioner kroner ekstra vil øke kvaliteten på flere studier.

SV er glade for disse resultatene som er oppnådd, men vi ville gjerne satse enda sterkere på utdanning. SVs politiske linje i forhold til de enorme oljeinntektene, og det store overskuddet på statsbudsjettet, er å investere dette på en framtidssrette måte.

Da er det knapt noe det er mer fornuftig å satse på enn utdanning, som vil komme samfunnet til gode i flere generasjoner framover.

Øystein Djupedal
SVs utdanningspolitiske talsmann

Kritisk dialog med Indonesia?

10. desember får biskop Carlos Belo og Aust-Timors internasjonale talsmann José Ramos-Horta Nobels fredspris for den uthaldende og sjøloppofrende kampen dei har ført mot den indonesiske okkupasjonsmakta på Aust-Timor.

Dette må vere vel så mykje ein siger for det austtimoresiske folket og ei erkjenning av dei enorme lidningane indonesiske styresmakter har utsett dei for. 7. desember markerer dette folket årsdagen for Indonesias blodige invasjon.

Okkupasjonen av Aust-Timor er blitt karakterisert som eitt av dei største og mest grufulle folkemorda i verda etter 2. verdenskrig. No har det gått 21 år, og ein tredjedel av befolkninga er drepent. I tillegg kan tortur, forsvinnigar og andre brot på menneskerettane dokumenterast i stor mon. Trass i umenneskelege forhold som dette, har ikkje verdssamfunnet løfta ein finger for å betre situasjonen. Det var på høg tid austtimoresarane fekk denne internasjonale anerkjenninga.

I samband med fredsprisen vart ordskiftet om handel og menneskerettar aktualisert. Er det i orden å handle med land som bryt menneskerettane på det grovaste? Bør vi boikotte, eller er samarbeid den mest egna måten å påverke på?

Noreg skiftar haldning til desse spørsmåla etter kven det er snakk om. Norske styresmakter er klare i sitt standpunkt om at vi skal boikotte Burma, og her følgjer dei oppmodinga frå opposisjonen i landet. I Indonesia vert det derimot hevda at det er nødvendig «å vere til stades for å kunne påverke». Både i Burma og Indonesia er det snakk om militærdiktatur som bryt menneskerettane på det grovaste. Skilnaden ligg i at Indonesia er ein av verdas raskast veksande økonomiar og den tredje mest interessante marknaden for Noreg å investere i. Burma er ikkje interessant i denne samanhengen.

Boikott av Indonesia har ikkje vore aktuelt. I løpet av sommaren og hausten har ein klar opposisjon blitt synleg. Austtimoresarane har heller ikkje hatt boikott av Indonesia som mål (utanom av våpen som kan brukast mot dei), men dei har kritisert verdssamfunnet og spesielt

ILLUSTRASJON: KRISTOFFER JØRGENSEN

Vesten for å ikkje presse okkupasjonsmakta med andre middel.

Ramos-Horta har i intervju framheva at generell medkjensle åleine ikkje hjelper austtimoreserane. Han ynskjer at verdssammfunnet skal gå til konkrete aksjonar mot Indonesia. Han har bedt norske styresmakter eksplisitt om å «...bruke Norges moralske posisjon, troverdighet og respekt i det internasjonale samfunn til å forsøke å få Indonesia til å trekke sine styrker ut av Øst-Timor, friggi politiske fanger og sørge for at det blir gjennomført valg i FN-regi».

Utanriksminister Bjørn Tore Godal taler om kritisk dialog mellom Noreg og Indonesia. Ein kan spørje seg kva kritisk dialog inneber, og om dialogen Noreg har med Jakarta er spesielt kritisk.

I 1994 skreiv dåverande nærings- og industriminister, Finn Kristensen, under på ein avtale om felles lojalitet i investerings spørsmål. Denne avtalen er ei indirekte godkjenning av Aust-Timor som ein del av Indonesia. Karttoppmålingsfirmaet Blom fekk i 1991 støtte frå UD og Norad til eit prosjekt som innebar å innlemme Aust-Timor på eit kart over Indonesia. Dette er også ei anerkjenning av okkupasjonen. I alle år har Noreg røysta blankt

når FN har fordømt okkupasjonen. Det siste året har regjeringa opna dører for norsk næringsliv utan å bruke særleg skarp tunge mot general Suharto.

Desse døma tyder på at norske styresmakter er meir opptatt av pengar enn av menneskerettar og liv. Det ser ut som regjeringa berre er opptatt av å bekjempe undertrykking av folk når det ikkje kostar oss noko. Det å støtte austtimoreserane i dei- ra krav er ikkje økonomisk gunstig og dei får dermed ei anna handsaming enn burmeserane.

SAIH (Studentenes og akademikernes internasjonale hjelpefond) i Bergen vil med dette gratulere Belo, Ramos-Horta og resten av det austtimoresiske folket med prisen. Vi vil samtidig oppmode den norske regjeringa om å ta eit klart standpunkt mot den indonesiske okkupasjonen av Aust-Timor i internasjonale fora og å presse indonesiske styresmakter til å oppfylle austtimoreserane sine krav. Det regjeringa gjer no, er å gratulere austtimoreserane med den eine handa, medan dei omfamnar general Suharto varmt med den andre.

Pernille Riise Lothe
SAIH, Bergen

De tre representantene til mannsposisjonen i Universitetsstyret. Fra venstre: Winston Makhate, Martin Rasmussen og Stig Erik Falk. FOTO: MARTIN TJERSLAND

Spennende valg

Anne Helene Solberg Tandberg og Martin Rasmussen har blitt valgt som de nye studentrepresentantene i Universitetsstyret.

U Thomas Harris

Til tross for at studentstyret utsatte det meste av saken på det forrige studentstyremøte greide de å avholde valg til to nye studentrepresentanter i Universitetsstyret. Disse vervene er ved siden av studentrepresentantene i studentsamskipnaden de viktigste studentvervene på universitetet.

Lukrativ stilling

Posisjonen som studentrepresentant har alltid hatt stor prestisje i studentpolitikken, spesielt som en posisjon studentpolitikere avanserer til når de er ferdig med studentstyrepolitikken. De har høyt honorar, fleksibel arbeidstid og innebærer høy status. I tillegg er denne posisjonen i stor grad definert av den sittende person ambisjonsnivå, og i tillegg er nok dette den stillingen den som ser best ut på papiret hvis man skulle ha ambisjoner om en fremtid i politikken eller organisasjonslivet.

Til tross for at det var snakk om svært attraktive stillinger var det få kandidater som hadde meldt sin interesse. Det var kun fire stykker som stilte til valg:

Anne Helene Solberg Tandberg (Pans), Stig Erik Falk, Martin Rasmussen og Winston Makhate.

Kjønnsknotert

De to vervene som studentrepresentanter i Universitetsstyret er kjønnsknotert. Ettersom det kun stilte en kvinne som kandidat til vervene ble Pans akklamert inn som den ene av de to representantene. Hun har tidligere sittet i studentstyret sitt arbeidsutvalg for Realistenes Matnyttige Alternativ (REMA), og stilte til posisjonen som universitetsstyreprerentant i fjor.

Dessverre var hun forhindret fra å møte opp på valget grunnet et utenlandsopphold så det var umulig å få vite noe særlig om hva hun ville prioritere i sin nye stilling.

Drevne mot ny

Kampen om mannsposisjonen var derimot betydelig hardere. Her ble Martin Rasmussen valgt fremfor Stig Erik Falk og Winston Makhate.

Martin Rasmussen og Stig Erik Falk har vært med i studentpolitikken over lengere tid. Rasmussen har blant annet sittet i studentstyret for Moderat list og vært styreleder i samskipnaden. Stig Erik Falk derimot har tilknytning til Sosialistisk Studentforening (SSF) og har i tillegg til å ha sittet i studentstyret for ISV vært studentstyreleder. Disse to er hva man kan kalle drevne studentpoliti-

Anne Helene Solberg Tandberg ble akklamert inn i Universitetsstyret. ARKIVFOTO

kere. Winston Makhate derimot er et ubeskrevet blad i studentpolitikken. Han ble ved årets valg valgt inn i studentstyret fra Radikale og Sosialistiske Studenter Alternativ (ROSSA). Dessuten var han sentral i avsløringen om at det eksisterer rasisme i studentpolitikken.

Tillitt

Studentstyret valgte og gi sin tillitt til de erfarne, og med dette har Martin Rasmussen innehatt

absolutt det meste av viktige posisjoner i studentpolitikken i Tromsø.

– Jeg er svært glad for at jeg ble valgt, og må si at jeg setter pris på tilliten jeg har blitt vist. Dette var et av de mest spennende valgene jeg har vært med på. Jeg vil i min nye rolle som universitetsstyreprerentant prioritere å forholde meg til hva studentstyret kommer frem til, sier den nyvalgte.

KILROYs UAVHENGIGHETS-ERKLÆRING

punkt 37:

"Alle har rett til å oppleve verden på sin egen måte"

Oslo fra
880,-

Alta	fra	320,-
Amsterdam	fra	2.010,-
Bangkok	fra	3.600,-
Barcelona	fra	2.280,-
Beijing	fra	3.655,-
Bergen	fra	880,-
Bodø	fra	445,-
Caracas	fra	3.890,-
Delhi	fra	3.875,-
Hong Kong	fra	3.830,-
Johannesburg	fra	3.815,-
Kirkenes	fra	550,-
Kristiansand	fra	880,-
London	fra	1.725,-
Los Angeles	fra	3.140,-
Mexico City	fra	3.200,-
Molde	fra	880,-
Nairobi	fra	3.890,-
New York	fra	2.170,-
Paris	fra	1.960,-
Rio de Janeiro	fra	4.265,-
Roma	fra	2.280,-
San Fransisco	fra	3.140,-
Stavanger	fra	880,-
Sydney	fra	4.995,-
Trondheim	fra	675,-
Ålesund	fra	880,-

Sett sammen din egen reiserute av enkeltbilletter. Gyldig inntil 1 år. Ubrukte billetter kan refunderes.

Prisene gjelder en vei fra Tromsø eks. avgifter, for ungdom og studenter.

KILROY

travels

Reiser for ungdom og studenter

E-mail: kilroy@kilroy.no

Oslo		Tlf: 23 10 23 10
Nedre Slottsgt. 23		Tlf: 23 10 23 40
Gruppeavdelingen		Tlf: 22 85 32 40
Universitetsstyret		
Bergen		Tlf: 55 32 64 00
Studentsentret		
Stavanger		Tlf: 51 89 55 50
Breigata 11		
Trondheim		Tlf: 73 50 22 90
Jomfrugata 1		
Tromsø		Tlf: 77 67 58 20
UniReiser, Breivika		
Lørdagsåpent i Nedre Slottsgt.		
Stavanger og Trondheim		

Lett match for serielederen

TSI-SKJÆRVØY 25-5. Det ble en langtrukket gjesp av en handball-kamp i Stakkevollhallen lørdag ettermiddag, da hjemmelaget fosset over et særdeles svakt Skjærvøy lag.

U Sondre Knutsen

Bortelaget kom til Tromsø med et tap i kofferten, og verre skulle det bli. Astrid M. Solberg åpnet showet for vertene med å score kampens første mål bare sekunder etter kampstart. Og mer skulle ikke til for at hjemmelaget tok fullstendig føringen over kampen. Vi fikk se glitrende handball i perioder, samt godt keeperspill av Karianne Nerdgard. Men det var mest på grunn av at motstanden var svært dårlig. Likevel er det enda mye å rette på, det svingte for mye, spesielt angrepsspillet var for dårlig. Men jevnt over jobbet jentene svært så effektivt.

En kamp av gangen

Karl-Birger Strann, som er inne i sin fjerde sesong som trener, har ingen planer om opprykk enda. Vi tar en kamp av gangen, så får vi se hvor vi står når tabellen er oppgjort, sier treneren. Han mener imidlertid at det bor mye handball i jentene. Det fikk vi til tider se, spesielt i første omgang, da jentene visste seg fra sin beste side. Kampens toppscorer, med fem mål, var Monica Gerhardsen. Hun var et konstant uromoment i bortelagets forsvar. Etter første omgang var stillingen 13-1 i hjemmelagets favør.

Åpnet svakt

I andre omgang åpnet vertene

Monica Gerhardsen i et av sine mange avslutninger for TSI.

FOTO: SONDRÉ KNUTSEN

svakt, det virket som konsentrasjonen var borte. Etter seks minutter i andre omgang hadde hver av lagene scoret to mål hver. Mange av hjemmelagets spillere fikk dårlig uttelling for de mange sjansene, for de var det mange av. Men sett under et gjennomførte de kampen i stor stil. Det er grunn til å tro at Skjærvøy med sine fire 16-års spillere er divisjonens svakeste lag. Men så langt står TSI med tre seire av tre mulige. Etter seier mot Landsås 26-13 for to uker siden og seier mot Skjærvøy sist lørdag, ligger jentene suverent på toppen av tabel-

len. I neste kamp, borte mot Narvik, får de nok mer motstand. Narvik har nemlig heller ikke tapt i serien ennå.

Mange om plassen

Det fins vel knapt et lag i Norge der konkurransen om plassene er større enn i TSI. Det var opp mot 50 jenter på trening i begynnelsen av sesongen, nå er det mellom 20 og 25. Ifølge trener Strann skulle det ha vært meldt på to lag. Men siden lagene må meldes på sesongen før, og det er vanskelig å forutsi hvor stor interessen kommer til å bli en sesong i

TSI-SKJÆRVØY 25-5 (13-1)

**3. divisjon kvinner
Stakkevollhallen**

Mål TSI: Monica Gerhardsen 5, Astrid Solberg 4, Yvonne Sørensen 4, Elisabeth Møllevik 4, Lise Myrland 2, Lill-Gøril Skogvik 2, Hanne Nyberg 2, Cecilie Koelstrøm 1 og Siri Wernberg 1.

Utvisninger: TSI 2x2 minutter

Skjærvøy 5x2 minutter

Dommere: Christian Monsen og Fredrik Strøm

Tilskuere: 50

forkjøpet, ender man opp med et håper skal kunne unngås i frem- overskudd slik det er nå. Noe man tiden.

Kattens lek med musen

I den svært så spenningsløse seriekampen i 1.divisjon i volleyball ble det rene pliktløpet for TSI-jentene mot et svakt Storfjord lag. Det ble en slags David kamp mot Goliat.

U Sondre Knutsen

Gjestene var i realiteten slått etter at første settet endte 15-0 i hjemmelagets favør. De kortvokste jentene fra Storfjord ble et lett bytte for aggressive TSI-jenter, som ga de en solid opplæring i hvordan volleyball skulle spilles. De få tilskuere som hadde tatt turen innom Gyllenborg hallen fikk se blokk, smash, serve og mottak av høy kvalitet. Men den store spenningen uteble, litt på grunn av at kampen kun varte i 50 minutter.

Opprykk

Det er helt klart at Storfjord ikke var god nok målestokk for hjemmelaget. Etter å ha blitt slått i to oppgjør, en kamp lørdag og en

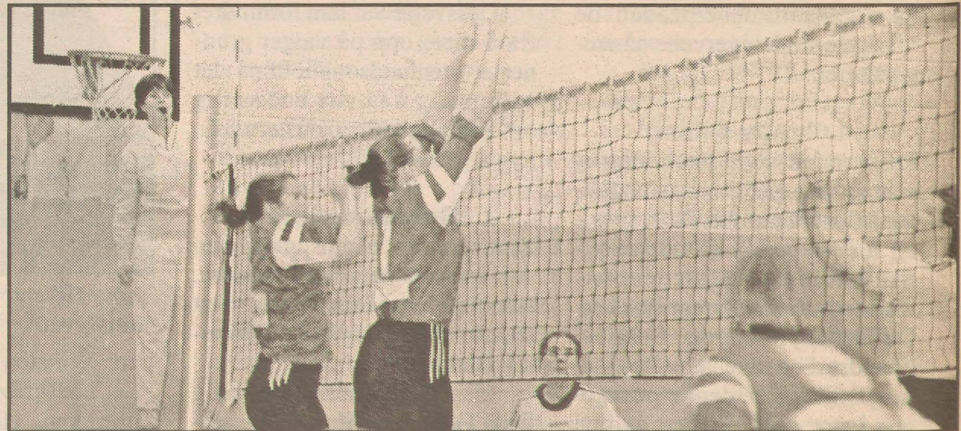
søndag er det vel på tide for TSI-jentene å tenke på neste kamp, mot en antatt sterkere motstander.

Etter å ha blitt nummer tre forrige sesong, er det vel på tide å tenke litt på opprykk, som et realistisk mål for sesongen. Det er helt klart at jentene har tekke på volleyball. Spillere som Marita Liehaug (Erfaring fra eliteseriespill med Harstad) og Inger Klo er naturlige frontfigurer på et ellers godt besatt lag.

Opplegger Britta Teigen serverte de andre spillerne mange baller som ble dundret i gulvet, på rett side av nettet. Ellers er det verdt å nevne at den dårlig motstanden gjør at du ikke får se lagets fulle potensiale.

Trener

Per i dag har jentelaget en vikarierende trener.

Storfjord-spillerne ble et lett bytte for høyvokste TSI-jenter.

og det er høyst usikker hva situasjonen vil bli etter jul. Litt av problemet ligger i at trener foregår på dagtid. Og siden spillerne er studenter, er de ofte opptatt med forelesninger og eksamener i treningsperiodene. Det gjør at det til tider er vanskelig å kjøre treninger med fulltallig spillerstall. Men som vi i Utopia har vært inne på før, er hallkapasiteten her i Tromsø alt for dårlig. Derfor håper vi for volleyball-gruppas del at det ordner seg etter jul

både med trener og trenerer.

Sterke settsiffer

Settene forløp seg slik: 15-0, 15-0 og 15-6. Det var kun i det siste settet at bortelaget kom litt med i kampen. Da sviktet konsentrasjonen litt hos vertene, men TSI tok seg raskt inn, og vant kampen overlegent. Vi tipper flere lag skal få problemer mot TSI-jentene i månedene som kommer.

Studerer du? Da får du

50% RABATT

på Reisesmagasinet Vagabond!

Hold liv
i reise-
drømmene!

Postlegg, ring, faks
eller send e-post
idag!

Les mer

**STUDENTENES
TILBUDI!**

...est å juble over i oppgjøret mot Nesna.

FOTO: SONDRÉ KNUTSEN

...cal hamle
...en, må bli
...en. Jeg er
...vi gjen-
...av kam-
...ns jeg vi
...nom, av-

God Danske

TSI har en god danske på laget. Per N. Andersen dro mye av lasset fra sin kantposisjon, og var også den som beholdt humøret oppe når laget en sjelden gang var presset. Tore Rise og Stian Sivertsen spilte også en meget god kamp. Dette viser at det bor

mye i dette laget, og det skal derfor bli artig å se om de klarer å tukte de aller beste lagene i divisjonen. Neste prøve blir bortekampene mot Alta og Hammerfest, og da vil vi kanskje få en liten pekepinne på hvor sterkt dette laget er.

Studentenes Sosialtjeneste

Du kan ta kontakt med Studentenes Sosialtjeneste ved ulike sosiale og personlige problemer, for eksempel dårlig økonomi, samlivs-/familieproblemer, ensomhet, tvil om studievalg, eksamensangst...

Av og til kan det være vanskelig å ha klart for seg hva problemene egentlig består i. Konsulentene har taushetsplikt. **TA GJERNE KONTAKT.**

Kontoret er i kjelleretagen på Universitetsbiblioteket, med inngang fra nord (inngang på yttersiden av bygget).

Treffetid 10-14 hver dag. Klokken 13-14 har kontorene åpen konsultasjon.

Husk å benytte deg av **HELSEFONDET**, som gir delvis dekning av utgifter til tannbehandling, fysioterapi og andre helsemessige utgifter. Se regler på oppslagstavla. Søknadsskjema fåes hos Studentenes Sosialtjeneste.

Psykolog: Henvend deg til Studentenes Sosialtjeneste om muligheter for psykologisk behandling.

Ekspedisjon, Jill-I. Larsen Tlf: 77 64 53 23

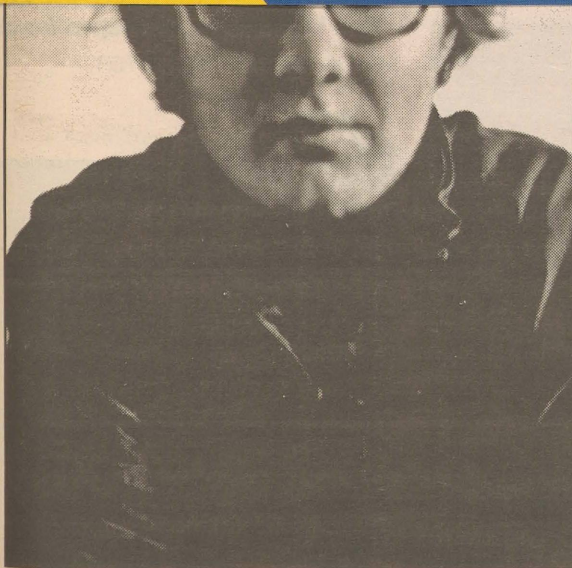

FOTO: MARTIN TJERSLAND

FOTO: PRIVAT

Martin Tjersland (21) inntretr som ansvarlig redaktør.

Marit Helene Stensen (21) inntretr som nyhetsredaktør

Nye ansatte i Utopia

Fra januar 1997 får Utopia nye ansatte som skal jobbe to semestre, til januar 1998.

Martin Tjersland inntretr i stillingen som ansvarlig redaktør, mens Marit Helene Stensen vil bli nyhetsredaktør. Disse tar over

for Thomas Harris. Siri Vaggen Olsen tar over stillinga som deskansvarlig etter Per Steinar Moen. Ny redaksjonssekretær etter Vegard Bønnes har ikke tiltrådt ennå.

Disse skal alle kombinere arbeid i Utopia med sine studier. Martin Tjersland studerer psykologi grunnfag, Marit Helene Stensen pedagogikk grunnfag og

Siri Vaggen Olsen studerer statsvitenskap grunnfag.

Marte Holmemo og Åsgeir Johansen har enda et halvt år igjen som henholdsvis kulturredaktør og fotoansvarlig.

Siri Vaggen Olsen (22) inntretr som deskssjef etter Per Steinar Moen.

FOTO: THOMAS HARRIS

Lett match fo

TSI-SKJÆRVØY 25-5.
Det ble en langtrukket gjesp av en handballkamp i Stakkevollhallen lørdag ettermiddag, da hjemmelaget fosset over et særdeles svakt Skjærvøy lag.

U Sondre Knutsen

Bortelaget kom til Tromsø med et tap i kofferten, og verre skulle det bli. Astrid M. Solberg åpnet showet for vertene med å score kampens første mål bare sekunder etter kampstart. Og mer skulle ikke til for at hjemmelaget tok fullstendig føringen over kampen. Vi fikk se glitrende handball i perioder, samt godt keeperspill av Karianne Nerdgaard. Men det var mest på grunn av at motstanden var svært dårlig. Likevel er det enda mye å rette på, det svingte for mye, spesielt angrepsspillet var for dårlig. Men jevnt over jobbet jentene svært så effektivt.

En kamp av gangen

Karl-Birger Strann, som er inne i sin fjerde sesong som trener, har ingen planer om opprykk enda. Vi tar en kamp av gangen, så får vi se hvor vi står når tabellen er oppgjort, sier treneren. Han mener imidlertid at det bor mye handball i jentene. Det fikk vi til tider se, spesielt i første omgang, da jentene visste seg fra sin beste side. Kampens toppscorer, med fem mål, var Monica Gerhardsen. Hun var et konstant uromoment i bortelagets forsvar. Etter første omgang var stillingen 13-1 i hjemmelagets favør.

Åpnet svakt

I andre omgang åpnet vertene

Monica Gerhardsen i et av sine mange avslutt

svakt, det virket som konsentrasjonen var borte. Etter seks minutter i andre omgang hadde hver av lagene scoret to mål hver. Mange av hjemmelagets spillere fikk dårlig uttelling for de mange sjansene, for de var det mange av. Men sett under et gjennomførte de kampen i stor stil. Det er grunn til å tro at Skjærvøy med sine fire 16-års spillere er divisjonens svakeste lag. Men så langt står TSI med tre seire av tre mulige. Etter seier mot Landsås 26-13 for to uker siden og seier mot Skjærvøy sist lørdag, ligger jentene suverent på toppen av tabel-

len. I neste runde, får de møte Narvik har allerede tatt i serien ennå.

Mange

Det fins ve... der konkur... større enn i... 50 jenter p... sen av sesongen, nå er det mellom 20 og 25. Ifølge trener Strann skulle det ha vært meldt på to lag. Men siden lagene må meldes på sesongen før, og det er vanskelig å forutsi hvor stor interessen kommer til å bli en sesong i

Du kan også ringe, fakse eller sende bestillingen på e-post - døgnet rundt! Tlf. 22 11 40 65, faks 22 11 21 96, e-post vagabond@online.no

2

Dette er Reisemagasinet Vagabond:

Reisereportasjene som gir deg inspirasjon til egne reiser • Vi tester og retter søkelys mot saker som kan hjelpe deg å spare flere tusenlapper • Fakta-artikler om språktreiser, om studier i utlandet, de beste og billigste flybillettene, helsepils, nye reisemål, skiferie, festivaler • Reiseshviter • Finn en reisevenn • Småtips og merkevordigheter fra alle verdenshjørner • De beste og rimeligste reisedyrene og turoperatørene annonserer i VAGABOND • Foto- og artikkelkonkurranser • Kontrastene • Kulturen • Bildene • Menneskene • Landene • Byene. Bli med - det vil du ikke angre på!

Kjøp rimelig reiselitteratur hos Vagabond!

Vår postordreavdeling har et stort utvalg av reiseshåndbøker og eldre nummer av VAGABOND. Som abonnent får du gode rabatter.

Jai!

Jeg vil benytte Vagabonds studentrabatt!

40% RABATT Jeg vil prøve med 6 nr (1 år) til spesialprisen 160 kroner.
50% RABATT Jeg sparer 105 kroner i forhold til løssalgspisen.
Jeg sparer 270 kroner i forhold til løssalgspisen.

Navn _____
 Adresse... _____
 Postnummer _____
 Telefon _____
 Universitet/høgskole _____

Sted _____
 Studie _____

VAGABOND
 Reisemagasinet

Svarsending
 Avale 150 11/01/6
 Vagabond
 Youngstorget
 0028 OSLO

Skjærvøy 5x2 minutter
 Dommere: Christian Monsen og Fredrik Strøm
 Tilskuere: 50

forkjøpet, ender man opp med et håper skal kunne unngås i fremtiden. overskudd slik det er nå. Noe man

Kattens lek med musen

I den svært så spenningsløse seriekampen i 1.divisjon i volleyball ble det rene pliktløpet for TSI-jentene mot et svakt Storfjord lag. Det ble en slags David kamp mot Goliat.

U Sondre Knutsen

Gjestene var i realiteten slått etter at første settet endte 15-0 i hjemmelagets favør. De kortvokste jentene fra Storfjord ble et lett bytte for aggressive TSI-jenter, som ga de en solid opplæring i hvordan volleyball skulle spilles. De få tilskuere som hadde tatt turen innom Gyllenborg hallen fikk se blokk, smash, serve og mottak av høy kvalitet. Men den store spenningen uteble, litt på grunn av at kampen kun varte i 50 minutter.

Opprykk

Det er helt klart at Storfjord ikke var god nok målestokk for hjemmelaget. Etter å ha blitt slått i to oppgjør, en kamp lørdag og en

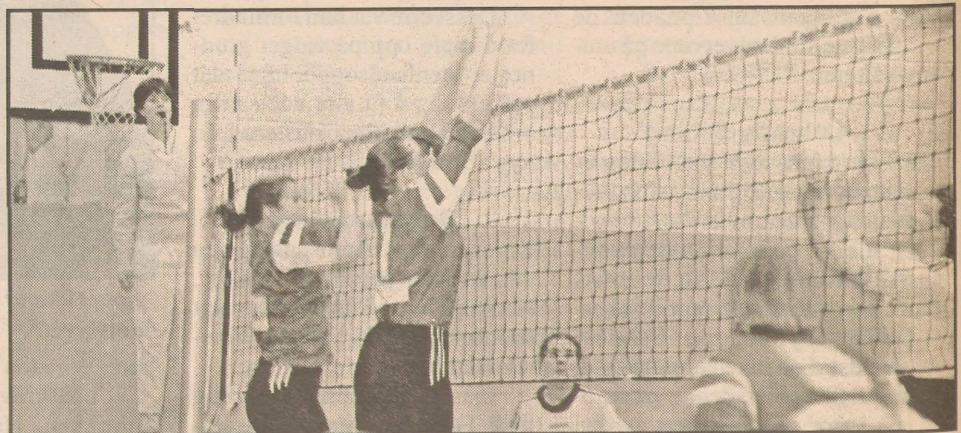
søndag er det vel på tide for TSI-jentene å tenke på neste kamp, mot en antatt sterkere motstander.

Etter å ha blitt nummer tre forrige sesong, er det vel på tide å tenke litt på opprykk, som et realistisk mål for sesongen. Det er helt klart at jentene har tekke på volleyball. Spillere som Marita Liehaug (Erfaring fra eliteseriespill med Harstad) og Inger Klo er naturlige frontfigurer på et ellers godt besatt lag.

Opplgger Britta Teigen serverte de andre spillerne mange baller som ble dundret i gulvet, på rett side av nettet. Ellers er det verdt å nevne at den dårlig motstanden gjør at du ikke får se lagets fulle potensiale.

Trener

Per i dag har jentelaget en vikarierende trener.

Storfjord-spillerne ble et lett bytte for høyvokste TSI-jenter.

og det er høyst usikker hva situasjonen vil bli etter jul. Litt av problemet ligger i at treninger foregår på dagtid. Og siden spillerne er studenter, er de ofte opptatt med forelesninger og eksamener i treningsperiodene. Det gjør at det til tider er vanskelig å kjøre treninger med fulltallig spillerstall. Men som vi i Utopia har vært inne på før, er hallkapasiteten her i Tromsø alt for dårlig. Derfor håper vi for volleyball-gruppas del at det ordner seg etter jul

både med trener og treninger.

Sterke settsiffer

Settene forløp seg slik: 15-0, 15-0 og 15-6. Det var kun i det siste settet at bortelaget kom litt med i kampen. Da sviktet konsentrasjonen litt hos vertene, men TSI tok seg raskt inn, og vant kampen overlegent. Vi tipper flere lag skal få problemer mot TSI-jentene i månedene som kommer.

Skilts like
 Vagabond
 betaler
 portoen.

FOTO: SONDRE KNUTSEN

Viktige poeng

Det ble ingen stor kamp i gyllenborgshallen søndag formiddag da TSI vant 3-0 over et meget frustrert Nesna lag.

U Sondre Knutsen

Det var veldig viktig å vinne denne kampen etter som begge lagene hadde hvert sitt tap som utgangspunkt. Gjestene hadde i likhet med hjemmelaget tapt første kampen mot Brøstbotn med sifrene 3-0. Vertene visste fra første serve at det var de som ville mest. De tok raskt ledelsen 6-1, noe som resulterte i at Nesna tok timeout på stillingen 7-2, og det viste seg å være svært lurt. Etter det klarte de å hente inn ledelsen til 7-7, men derfra tok Jan-Håkon Elverland over serveren, og viste sin klasse. Han dunket knallhardt til på hver eneste serve, og de smalt inn! Jan-Håkon økte hjemmelagets ledelse fra 7-7 til 12-7. Noe Nesna aldri klarte å mobilisere seg etter. Første settet endte 15-9 i hjemmelagets favør. Andre settet ble langt jevnere,

men TSI-guttene var stadig et lite hakk foran. Spesielt Per N. Andersen tok ansvar og smasjet inn de nødvendige poengene slik at det ble 15-12. Tredje settet var som ventet, hjemmelaget kontrollerte ledelsen, og de vant med sifrene 15-9.

Godt besatt lag

Det var mange spillere som tok ansvar i søndagens oppgjør, spesielt var forsvars spillet til TSI-guttene verdt å merke seg. Det er, ifølge ansvarlig for hjemmelaget Harald Markussen, et av varemerkene i årets utgave.

– Fjorårets utgave var ster-

kere angrepsmessig men hadde dårligere forsvarsspill, sier Markussen. Nesna spillerne virket i perioder umotiverte og brukte mer energi til å kjefte på enkelte dommeravgjørelser.

– Men vi spilte på ingen måte noen god kamp, poengterer

TSI-NESNA 3-0
(15-7, 15-12, 15-9)

1. divisjon volleyball, herrer
Gyllenborghallen
Spilletid: 72 minutter

TSI-guttene hadde mest å juble over i oppgjøret mot Nesna.

FOTO: SONDRÉ KNUTSEN

Markussen. Hvis vi skal hamle opp med de beste i serien, må bli mye bedre i angrepsfasen. Jeg er fornøyd med hvordan vi gjennomfører begynnelsen av kampen, men etterhvert syns jeg vi faller litt for lett igjennom, avslutter han.

God Danske

TSI har en god danske på laget. Per N. Andersen dro mye av lasset fra sin kantposisjon, og var også den som beholdt humøret oppe når laget en sjelden gang var presset. Tore Rise og Stian Sivertsen spilte også en meget god kamp. Dette viser at det bor

mye i dette laget, og det skal derfor bli artig å se om de klarer å tunkte de aller beste lagene i divisjonen. Neste prøve blir borte-kampene mot Alta og Hammerfest, og da vil vi kanskje få en liten pekepinne på hvor sterkt dette laget er.

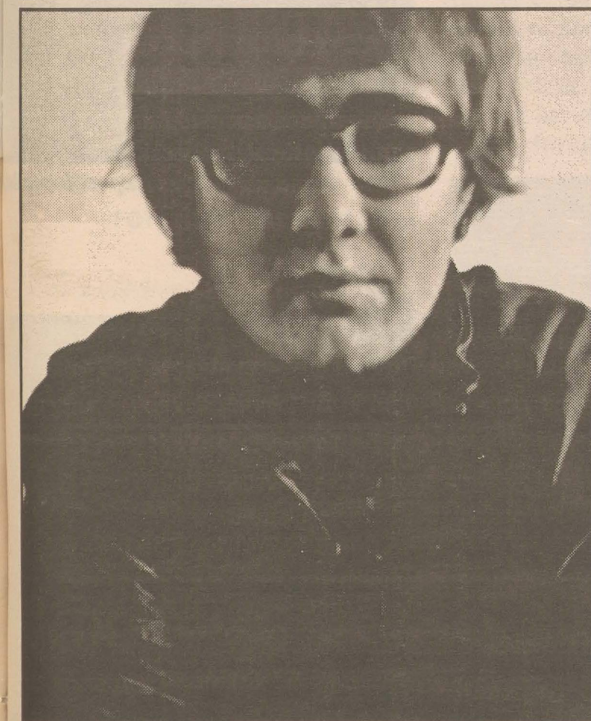

FOTO: MARTIN TJERSLAND

Martin Tjersland (21) inntretr som ansvarlig redaktør.

FOTO: PRIVAT

Marit Helene Stensen (21) inntretr som nyhetsredaktør

Studentenes Sosialtjeneste

Du kan ta kontakt med Studentenes Sosialtjeneste ved ulike sosiale og personlige problemer, for eksempel dårlig økonomi, samlivs-/familieproblemer, ensomhet, tvil om studievalg, eksamensangst...

Av og til kan det være vanskelig å ha klart for seg hva problemene egentlig består i. Konsulentene har taushetsplikt. **TA GJERNE KONTAKT.**

Kontoret er i kjelleretagen på Universitetsbiblioteket, med inngang fra nord (inngang på yttersiden av bygget).

Treffetid 10-14 hver dag. Klokkene 13-14 har kontorene åpen konsultasjon.

Husk å benytte deg av **HELSEFONDET**, som gir delvis dekning av utgifter til tannbehandling, fysioterapi og andre helsemessige utgifter. Se regler på oppslagstavla. Søknadsskjema fåes hos Studentenes Sosialtjeneste.

Psykolog: Henvend deg til Studentenes Sosialtjeneste om muligheter for psykologisk behandling.

Ekspedisjon, Jill-I. Larsen Tlf: 77 64 53 23

FOTO: THOMAS HARRIS

Nye ansatte i Utopia

Fra januar 1997 får Utopia nye ansatte som skal jobbe to semestre, til januar 1998.

Martin Tjersland inntretr i stillingen som ansvarlig redaktør, mens Marit Helene Stensen vil bli nyhetsredaktør. Disse tar over

for Thomas Harris. Siri Vaggen Olsen tar over stillinga som deskansvarlig etter Per Steinar Moen. Ny redaksjonssekretær etter Vegard Bønnes har ikke tiltrådt ennå.

Disse skal alle kombinere arbeid i Utopia med sine studier. Martin Tjersland studerer psykologi grunnfag, Marit Helene Stensen pedagogikk grunnfag og

Siri Vaggen Olsen studerer statsvitenskap grunnfag.

Marte Holmemo og Åsgeir Johansen har enda et halvt år igjen som henholdsvis kulturredaktør og fotoansvarlig.

Siri Vaggen Olsen (22) inntretr som deskssjef etter Per Steinar Moen.

Alternativ Biskop

–Den katolske kirke kan tilby en helhet og en åndelig dimensjon statskirken ikke kan tilby det norske folk. Dette sier den katolske biskopen i Nord - Norge, tyskeren Gerhard Goebel.

Det er stadig flere som mener at den katolske tro har noe å gi dem, en er vår egen rektor Tove Bull. I fjor var det ny rekord i antallet konverteringer til den katolske kirke.

Forskjeller

Den største forskjellen mellom den protestantiske kirken og den katolske er embetssynet. I følge den katolske tro er de katolske biskopene og paven direkte forbindelser til Jesus Kristus gjennom århundrene. Paven er en direkte etterfølger av Peter, og biskopene et direkte fysisk bindeledd til apostlene. Dette fordi hver enkelt biskop og pave har blitt valgt av kirkens menn opp gjennom historien, noe som sikrer en direkte fysisk sammenheng. Det at denne fysiske sammenhengen ble brutt av protestantene under reformasjonen er den største innvendingen mot den protestantiske lære i følge den katolske kirken.

Kirkens lære

En annen forskjell er norske presters tendens til å sette sitt

eget private syn foran kirkens;

– Dersom den rette lære skal ivaretaes må den formes på sentralt hold. Nye holdninger må vurderes og siles med utgangspunkt i tro og skrift før dette blir en del av kirkens lære. Da må kirkens representanter respektere denne framfor å gå ut med sine egne private meninger. Jeg som biskop er bare en liten brikke i den store sammenhengen og om jeg personlig er uenig i noe må jeg underordne meg kirkens syn siden de vet best. For å spissformulere det kan man si at protestantene sager av den grenen de sitter på ved ikke å ta bevare en helhetlig profil.

Biskopen understreker imidlertid at de to kirkesamfunnene er enige om det aller viktigste, nemlig troen på Jesus, håpet på frelsen og troen på den treenige Gud.

– Derfor, dersom protestantenes embetssyn ble forandret, ville jeg reist hjem på dagen.

Ikke kaniner

Prevensjon er ikke tillatt i følge

den katolske paven.

– Denne saken er kilde til diskusjon innad i den katolske kirke. Paven legger stor vekt på naturloven, det vil si at menneskelige funksjoner ikke må hindres gjennom piller, kondom og annet. Mange mener også at å tillate en uhemmet seksualitet vil svekke den menneskelige verdigheten. Kvinner blir gjort om til seksualobjekt noe som fører til et ensidig kjærlighetsbegrep som bare tar høyde for den fysiske dimensjonen. Unge par, og da særlig piker, lærer ikke å kjenne partneren som person før det er for sent, nettopp fordi det fysiske blir så fokusert på. Vi er tross alt ikke kaniner, hevder biskopen.

– Abort derimot er ikke gjenstand for diskusjon, det går utover et tredje liv som er helt uskyldig. Det er ikke bare kvinnens kropp som er viktig her, sier Goebel. Han er imidlertid ikke blind for at teori og praksis ikke helt henger sammen i det virkelige liv.

– Å anerkjenne at det fins synd betyr imidlertid ikke at vi skal godta synd ved å si at det er rett. Vi må tenke på hvilke signaler man sender ut, sier han.

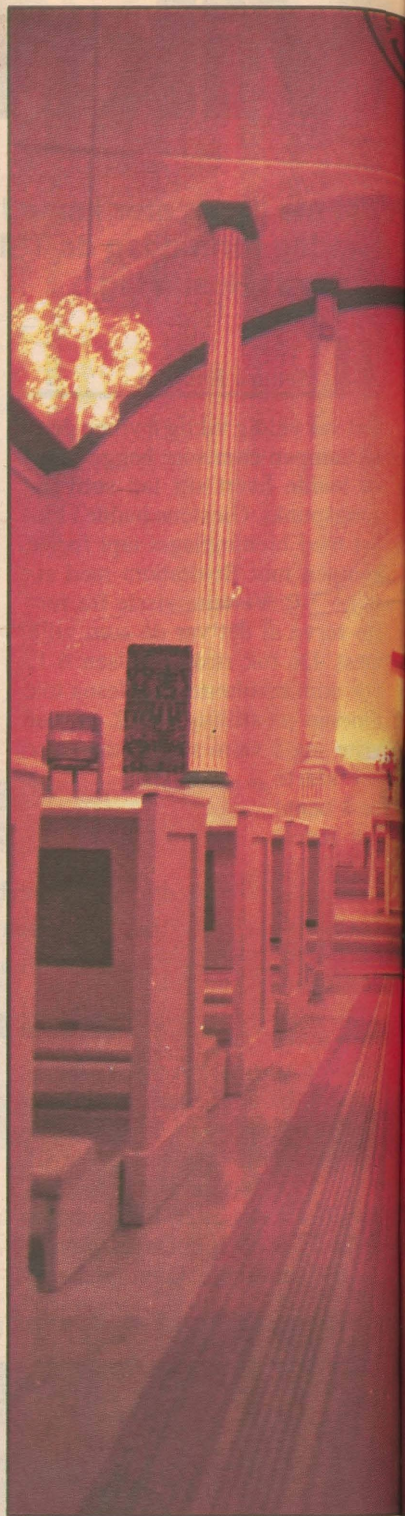
Kvinner i kirken

Jesus valgte bare menn til disip

pler, noe som er viktig å representere i valg av prester, siden de står i et direkte forhold til Jesus. Derfor er det at de er av samme kjønn et viktig symbol på dette forholdet, en såkalt analogi. Kvinner kan følgelig ikke bli prester i den katolske kirke, men dette betyr ikke at de ikke spiller en svært viktig rolle. Vi har blant annet kvinnelige helgener, for eksempel Jomfru Maria, noe som er mye mer betydningsfullt enn det å ha kvinnelige prester. Kvinner har i den senere fått flere sentrale administrative stillinger, noe jeg synes de burde få flere av. Det er ikke umulig at kirken skulle forandre syn på dette, og om det skjer ville jeg ordinere kvinnelige prester i morgen.

Samvittigheten

– Samvittigheten til den enkelte er den beste rettesnor for rett og galt. Denne må stå over hva kirken mener. Likevel kan jeg ikke se noe motsetningsforhold mellom den enkeltes samvittighet og kirkens syn. Dersom man går inn på hva den katolske kirke står for og begrunnelsen for det vil man etter min mening måtte være enig i den katolske kirkens syn.

Den katolske kirke er åpen for alle.

Den katolske kirke - midt i byen. FOTO: SIRI VAGGEN OLSEN

IK - info

Det er dette det katolske samfunnet kaller sin nyoppstartede sjarmoffensiv for å informere det norske folk om katolisimen. Og ingen skal beskyldes den polske presten Waldemar Staniszewski for ikke å ta en utfordring, i Tromsø er det nemlig bare 200 katolikker mot Polens 40 millioner.

Hver lørdag mellom ti og to like ved Veita kan man ta seg en pust i bakken fra julegavestresset og heller stikke innom for å få svar på alt det man måtte lure på når det gjelder skriftemål, kirkas syn på prevensjon, sølibat, kvinnelige prester eller retttere sagt mangelen på det, historie, helgener og alt det man ellers skulle lure på i forbindelse med den katolske tro og praksis. Det er i alt tilknyttet 12 medarbeidere som jobber der på frivillig basis. Det er også salg av håndmalte kort og lys laget av karmelittnonnene i

Tromsø.

Åpent Hus

– Her er alle velkommen til å spørre om det de måtte lure på. Vi har en del litteratur her og i videre vil vi forsøke å kjøpe bøker om det som folk lurer mest på. I tillegg har vi litt kirkeemusikk om noen er interessert i det, sier Waldemar stort. Den katolske kirke har et godt tilbud til sine 200 tilhengere i Tromsø.

– Vi har også ungdomsgruppe hvor vi har en del studenter som medlemmer, og snart kommer ungdomspresten fra Oslo

hit opp for å holde messe for ungdommene, forsetter han. Det er i det hele tatt et imponerende aktivitetsnivå i den katolske kirke i Tromsø.

– Vi har kveldsmesse, hvor nattverd er hovedbestanddelen, hver kveld klokka 2100, og i tillegg har vi preken, med forbønn og velsignelser på søndags formiddag, fortsetter Waldemar.

Hvorfor Norge ?

– Jeg valgte selv å dra til Norge, det stod faktisk mellom Madagaskar og Norge, men malariamyggen var mindre fristende enn mørketid og sne. Det var for øvrig det eneste jeg visste om Norge da jeg kom hit for tre år siden, sier han med et lett blick ut av vinduet liksom for å understreke poenget. Og jeg gir ham rett, det er kaldt og mørkt, jeg hadde nok heller valgt Madagaskar.

Et liv i bønn

Opp klokka halv seks, 8 timers bønn og åndelig lesning, og bare 2 timers «rekreasjon» - hver dag! Dette er livet i karmelittklosteret i Tromsø. Er dette et levende mareritt eller veien til indre fred og harmoni?

Utopia blir møtt av en nonne med mobiltelefon, som smilende viser oss inn i det nyinnflyttede klosteret på Åsgård. Der ble den første fordommen brutt. Nummer to forsvinner kjapt når vi blir møtt av ei Tromsøjente på knapt tyve som hilser oss hjertelig velkommen. Vi har hatt flaks, akkurat nå vises nemlig en katolsk pater rundt i klosteret og vi får være med på lasset inn i det aller helligste, hvor ingen fremmede vanligvis slippes inn.

Ensom i fellesskapet

Ensomheten og fellesskapet går hand i hand i følge nonnene. Hovedprinsippet er en forenelse av eremitt og fellesliv. Selv om man lever sammen med andre mennesker vil man alltid være ensom midt i mengden. De 18 nonnene i Karmel har forskjellig bakgrunn, alt fra tannlege, operasanger, sivilingeniører lærere og gartner har funnet et liv innenfor murene. Så det er slett ingen sosiale tapere man har med å gjøre. Felles for dem alle er imidlertid at de alle har opplevet et personlig kall fra Gud til å gå i kloster.

Denne ensomheten til å være nær Gud er bare mulig å oppnå i kloster, i følge nonnene. Denne sammensmeltningen av ensomhet og fellesskap er noe som særlig betegner Karmelittordenen. Imidlertid er denne livsstilen ikke noe de mener alle bør ha.

- Det ville bli dårlig med rekrutteringen etter en stund, som det tørt blir bemerkert fra den katolske presten. Klosterlivet er viet nærheten til Gud, og er et personlig kall bare noen få får, og slik bør det være.

Nonne?

Hvem som kan bli nonne er et spørsmål de har fått mange ganger. Rent formelt må du ha fullført videregående skole, være over 19 år og ugift. Før du avgir det endelige løftet for livstid må du gjennom en prøvetid på 4-5 år. Har du først avlagt et løfte om kyskhet, fattigdom og lydighet mot de overordnede på livstid er det adskillig mer komplisert å bryte ut siden det blir sett på som et løftebrudd mot Gud. God psykisk helse er en annen viktig forutsetning, i tillegg godt humør og en stor por-

Guds Moder, englene og kirkens hellige menn og kvinner avbildes på ikonene i kraft av sin likhet med Kristi forbilde.

sjon humor.

Historikk

Selve Karmelordenen stammer fra det gamle Israel i korstogtiden på tusentallet. En del pilegrimer ønsket å vie seg til et liv i ensomhet med Gud. Og hvor var man mer alene enn i ørkenen og fjellområder? Dermed slo de seg ned i huler, og da den kristne hæren ble slått av muslimene søkte de tilflukt på fjellet Karmel, derav navnet på ordenen. Etter det spredde ordenen seg gradvis og i 1990 var det duket for et kloster i Tromsø. Det var 12 nonner som reiste opp hit på invitasjon av den katolske biskopen. Disse stammet fra klosteret i Elbag i Nord-Polen, noe som preger ordenen i og med at de fleste nonnene er polsk. De fikk en kummerlig start i Tromsøs boligjungle, og måtte ta til takke med et bolighus beregnet på en familie på 6. Her bodde de inntil de kunne flytte inn i det nybygde klosteret i fjor. Det var første gang at et kloster som ville ha minst mulig kontakt med utenverdenen og som viet seg til ensomhet og bønn ble etablert i Nord-Norge. Likevel har de en etablert posisjon i lokalsamfunnet, folk spør om forbønn, skoleklasser besøker dem og mange kommer med gaver. Dette er svært avgjørende for dem siden nonnene har minimalt med inntekt.

Klosteret

Som sagt fikk vi en rundtur i klosteret som de vanligvis ikke gir til utenforstående. Det betyr ikke at man ikke er velkommen til å komme, så lenge døra er åpen er alle velkommen til å komme inn for og be. Likevel er det visse områder utenforstående får tilgang til. Hver enkelt nonne har en celle som er nonnes private «himmel», og hvor ikke engang de andre nonnene besøker dem. Cellene er det eneste stedet de kan være alene, og er et spartansk utstyrt rom på 9 kvadratmeter. Skal man sam-

tale med nonnene kan man gjøre dette i et samtalerom hvor du og nonnen er adskilt med gitter. Videre har de tannlegerom, spiserom, samværsrom og selvfølgelig et rom for bønn og andre hellige aktiviteter. Samværsrommet er et kapittel for seg selv, det er svært koselig og tørkede blad, te, maling og Tybring og Gjedde poser vitner om at de bruker de avsatte to timene til samvær hensiktsmessig.

Retrett

Klosteret under ett er preget av masse lys og store vinduer som gir en nydelig utsikt ut over Kvaløya. På veggene henger det kunst, blant annet ikoner som de har laget selv. Disse kan man kjøpe for 2500 kroner. Ettersom man beveger seg rundt om i klosteret ser vi en hektisk aktivitet, noen maler for å gjøre ferdig det uferdige klosteret og mange går rundt med vaskekest for å gjøre unna lørdagsvasken. Stadig hører vi bjeller, hver søster har sitt signal som angir at hun er ønsket. Dette har de for å unngå å måtte rope på dem hele tiden siden dette ville forstyrre stillheten. Person søker løsningen i et kloster sørpå, forteller presten oss.

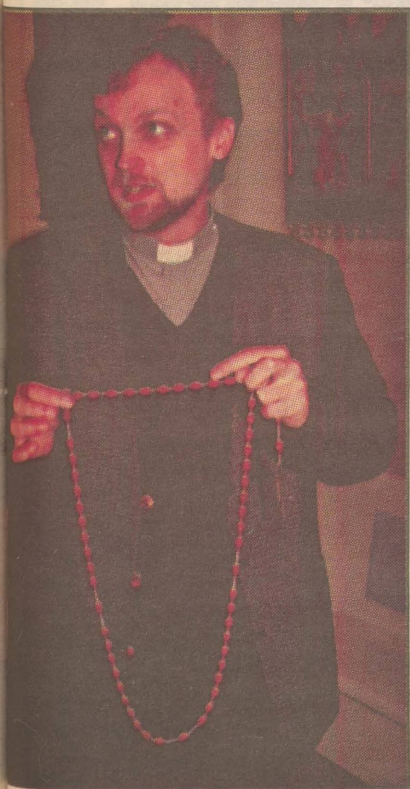
Noen nonner har et svart slør framfor ansiktet og har ingen kontakt med andre. Dette er fordi de er i retrett, det vil si at de skal leve totalt uten samhandling i 12 dager viet til bønn og meditasjon. Denne tiden skal de for det meste bruke på sin private celle, og det er bare når de må i nødvendige ærend at de kommer ut.

Det er en underlig stemning man får når man kommer ut i den travle virkeligheten i en stappfull Storgata midt i julegavekarusellen. Kanskje vi travle hverdagsmenneskene kunne trengt litt tid for oss selv til stillhet og ettertanke av og til.

U Marit Helene Stensen

demar Staniszewski.

FOTO: SIRI VAGGEN OLSEN

demar leser 50 for Ave Maria per på denne Rosenkrantsen hver dag.

Karmelittnonnene tilbringer omkring åtte timer daglig i bønn, åndelig lesning og gudstjeneste.

ARKIVFOTO

-Har du noengang fått et lærerikt slips

Det koster ingenting å spesialbestille bøker.

Vi skaffer deg emneoversikt.

Vi har 30.000 registrerte bøker/varer i vår datamaskin.

Utsolgte bøker kan vi søke etter hos 130 andre Libris-bokforhandlere.

Bøker til Universitetet i vår fagavdeling i 2.etasje.

Du kan også låne bøker hos Libris bibliotek.

Vi er online med norske forlag.

Vi har alle pensumbøkene til helsefaghøgskolen og de andre høgskolene.

Centrum * Libris

Bok og Papirhandelen i Sjøgata

OBS!

Telefonnr.: 77 68 35 40
Telefaxnr.: 77 68 53 01

HJEM TIL JUL?

Vi gir deg muligheten til å feire jul der du mest ønsker det, til en fornuftig pris!

Vi kjører fra Tromsø til Oslo via Fauske, Mo i Rana, Trondheim og Lillehammer.

Avreise fra Tromsø 19. desember.

Retur 4. januar 1997

Priseks.: Tromsø-Oslo kr 690.- en vei
kr 1295.- tur/retur

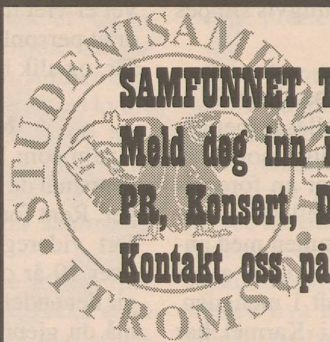
For nærmere informasjon om avreisetidspunkt og pris, ta kontakt snarest.

Absolutt siste påmeldingsfrist 5. desember

Husk, først til mølla.....

Johansens Busser

Telefon: 777 67 888 / 777 66 888
Telefax: 777 67 810

SAMFUNNET TRENGER DEG!

Meld deg inn i konsulater som:

PR, Konsert, Debut-uka, Uka, Fredagskafeen

Kontakt oss på samfunnkontoret på Hovedgården

Studentrabatt i Tromsø

Disse forretningene og bedriftene innrømmer studenter rabatt i perioden 15. 08. 96 til 15. 08. 97 mot at man viser studentbevis sammen med kvittering for betalt semesteravgift.

For å unngå misforståelser bør man opplyse om at man er student og vise studentbeviset uoppfordret.

Se egen folder utlagt på instituttene og på TSI-kontoret for nærmere informasjon om rabattene.

Domusgården,
andre etasje
tlf: 77 66 67 70

T•R•E•N•I•N•G•S•T•Ø•Y•E•T

Bankgata 1
Bak SAS-hotellet
Tlf: 77 65 88 18

Urmester Noralf Andersen
Stortorget 3, tlf: 77 68 26 55

**BRILLE
huset**

Storgata 92, tlf: 77 68 21 43

J.M.HANSEN AS

Storgt. 52/56 - Telefon 77 66 55 00 - 9008 Tromsø

expert Elektromarked

Stortorget 2
tlf: 77 61 11 66

Fr. Langesgate 22, tlf: 77 68 56 56

POULSSON
INTERIØRTEKSTIL

Veitasenteret
Tlf: 77 68 04 33

INTERSPORT

- Sjøgata 13, tlf: 77 68 02 90
- Storgata 91, tlf: 77 68 36 68
- Polarsenteret, tlf: 77 60 71 10
- Veitasenteret, tlf: 77 68 36 68

Storgata 58
tlf: 77 68 67 83

**GJENSIDIGE
Nord**

Storgata 92, tlf: 77 62 34 00

Skippergt. 6
Telefon 77 68 17 87

Hotell Nord

Parkgata 4
77 68 31 59

I.AUSTAD AS

Austadbygget, Sjøgata 13
Tlf: 77 68 45 51

Jensens Sko
EURO SKO

Torgcentret - Storgata 79
Tlf: 77 68 15 63

**NEUMANN
BYGG** EN VIRKSOMHET I
RIEBER & SØN ASA

DET KOMPLETTE BYGGMERKED - GRATIS UTLAN AV TILHENGER
Stakkevollvn. 15 - Tromsø
Tlf. 77 65 72 33, e. kl. 16: 77 65 77 85

TusenFryd
Plantesenter

Polarsenteret, tlf: 77 67 39 70

STØRST I COMPACT-DISC
Storgata 110, tlf: 77 65 53 56

Skindmester'n
Veita, tlf: 77 61 25 10

NordiX Data AS

Stakkevollveien 15
tlf: 77 61 01 06

Storgata 89
ved siden av Sportshuset
Tlf: 77 68 41 00

Søndre Tollbugate
Tlf: 77 68 82 88

Ansvarlig for studentrabatt i Tromsø er
Tromsøstudentenes Idrettslag, TSI.
Kontoradresse: Hovedgården, UiTø,
9037 Tromsø
tlf: 77 64 45 79 faks: 77 67 60 25

kultur

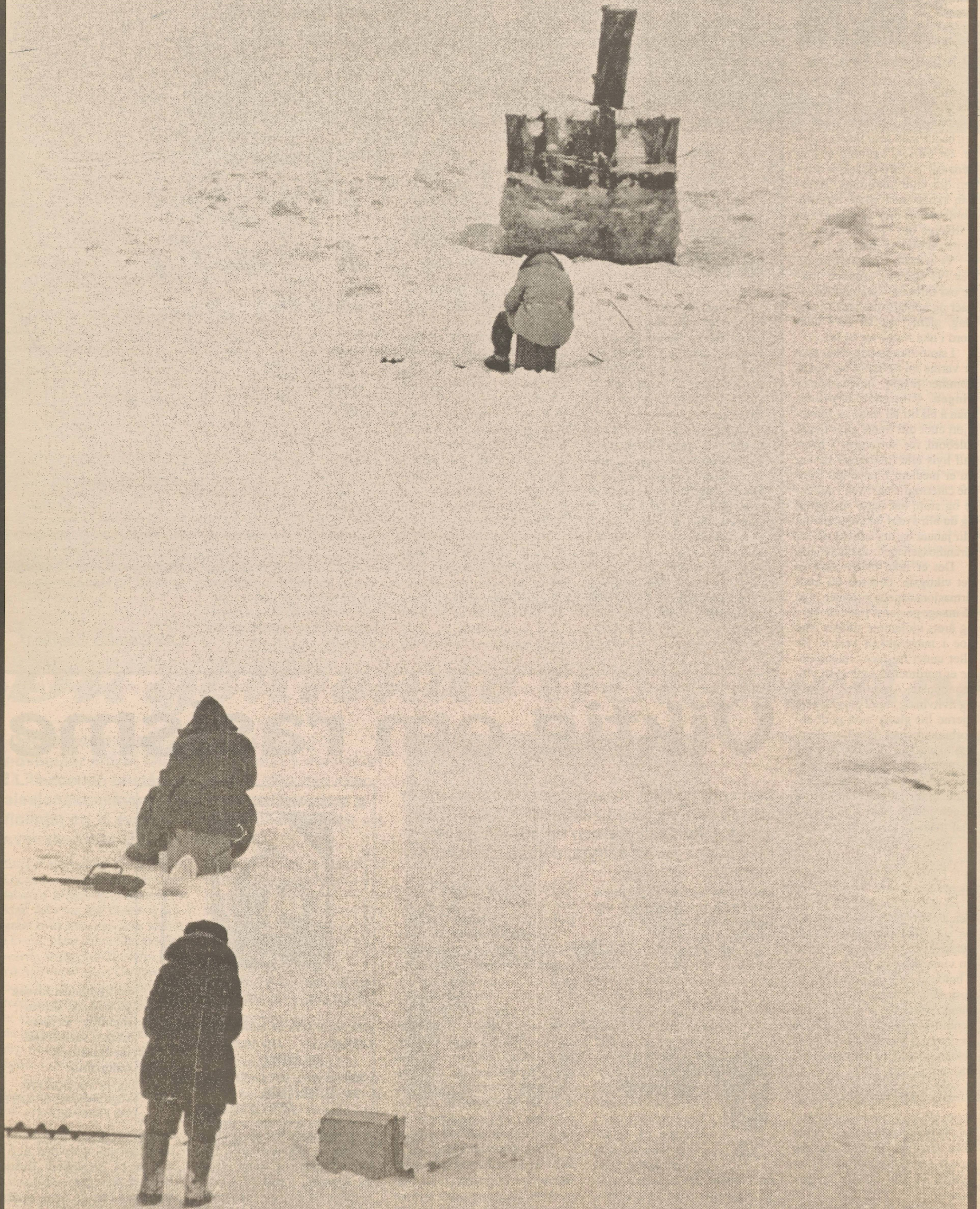

FOTO: ASGEIR JOHANSEN

Gaver og glitt

- helt gratis

Hvor ble det av studielånet? Og nå er det snart på tide å tenke på julegavene. Vi i redaksjonen gir deg noen tips, basert på årelang erfaring, om hvordan du kan tilfredsstille din giverglede uten å måtte ta opp lån i banken.

Bestemor

 Bestemødre er en enkel sak å gi julegave til. De pleier alltid å si at det eneste de ønsker seg er snille barnebarn. Hjelp din bestemor med å måke snø eller vaske golvet. Bor hun et annet sted kan du sende et bilde av deg selv hvor du ser snill og hjelpsom ut.

Bestefar

 Det tar ikke så lang tid å finne ut at bestefar har fått slips hver jul de siste førti årene, uten at han har skifta ut yndlingsslipset sitt av den grunn. Snik deg inn i kleskapet hans, knabb slipset fra '77-årgangen (dvs det som ser mest moderne ut), pakk det fint inn på nytt. Bestefar blir våt i øyekroken av din omtanke og lover han skal ha det på seg hver dag.

Mamma

 Her kan du utnytte fordelen med at mødre alltid blir glad for presanger fra sine barn. Parfymier lanserer stadig vekk nye produkter med dertil mengder av gratisprøver av mange slag. Tar du hele runden på alla byens parfymier, kan du samle nok kremer og gode dufter til et helt års forbruk. Ekstra suksess om du sørger

for å fortelle din mor at hun er så vakker at hun egentlig ikke trenger skjønnhetsprodukter, men at du ville gi henne noe likevel.

Pappa

 Verdens enkleste ting å stjele med seg fra universitetet er lysstoffrør. Pappaen din blir sikkert kjempefornøyd om han har et i bakhanda når han står i kjelleren og banner over at han blir gal av flimrende lys. Tenk hvor mye du sparer hjertet og blodtrykket hans for, hensynsfulle barn er det beste fedre vet om.

Eldre søstre

 Eldre søstre er ei stor utfordring da det alltid er svært kresne og grinete. Et glimrende forslag som du kan bruke år etter år, er en årskontrakt på at du ikke skal publisere innholdet i dagbøkene hennes fra da hun var 16 år. Et plasttrekk gjør presangen ekstra delikat.

Yngre søstre

 Lille søster ser opp til deg uansett og blir glad for det meste. Dette kan du bruke til noe konstruktivt. Let i skuffer og skap om det ikke er noe du ellers skulle kaste. Fortell at dette er det aller siste på markedet og at hun må ta godt vare på gjenstanden.

Brødre i alle aldre

 Man kan takke Hennes & Mauritz for å skapt mye liv og røre i samfunnet. All Hennes & Mauritz-reklame er gratis og godt, til tross for at det ikke viser mye av klærne deres. Midt i blinken for broderen.

Venninner

 Venninner liker småting. Det betyr ganske mye om du har brukt så mye tid og omtanke at du har laget noe selv. Du kan for eksempel lage mye festlig av doruller og tomme melke- og eggekartonger. Dra fram minnene fra dine kreative dager i barnehagen, la saks og lim kreere de mest fantastiske penneholdere kikkerter, lysestaker og så videre. Har du dårlig fantasi og dårlig tid, har du sikkert noe stygt og unyttig nips fra i fjor. Pass bare på at du ikke forærer glassengelen til fjorårets giver av samme gjenstand.

Kamerater

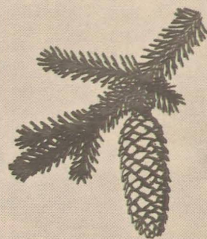
 Kameratene dine blir garantert i ekstase og du forærer dem en liste over telefonnummere til dine eks-damer eller andre babes over C-cup. Pynt lista med gulltussj og klistremerker, om du har kompisser med litt sans for estetikk.

Kjæresten

 Dette er ofte det man gruer seg mest til. Det er ikke bare vanskelig å finne noe, man blir i tillegg nervøs for at ting for enhver pris skal tolkes i verste mening. Bare husk at gutter ikke liker rosa bamser, og at jenter blir kjempesure hvis de får gavekort på Lindex eller Hennes & Mauritz undertøy. Dessuten koster slike ting penger, om ikke alt for mye. De beste ting i livet er gratis.

Derfor kommer vi med et lite råd som garantert vil falle i smak. Knytt røde sløyfebånd et eller flere egnede steder på kroppen din, be kjæresten om å knytte opp sløyfene med tennene. Er du litt mer avansert kan du jo prøve glitter, hjerteklistremerker i rødt eller gull eller norske flagg om du er av den nasjonalromantiske typen. Her vil du oppleve sannheten med vår alles slitte hustavle: «...det, at du gleder en annen er den eneste glede».

Din daglige luke

Snart er det desember, og vi går ut fra at du har ansaffet deg årets julekalender. Sjokoladecalendere som har ligget på Prix er en billig anskaffelse. En dårlig sjokoladedit daglig fram til jul behøver ikke å koste mange kroner. Eller kanskje du har kjøpt Røde kors sin årlige pappkalender. Nuvel, den er muligens like kjedelig nå som da du var yngre, men leser du lokalaviser kan det jo hende du blir millionær når det daglige nummeret skal trekkes.

Har du en snill mamma som broderer en strikalender med nisser og tjuefire ringer hun hvert år siden har hengt små pakker i, og gjør det fortsatt, er du heldigere enn de fleste. Ellers kan det hende du har en kjæreste eller en god venn som lager julekalendnere med små dikt og sentimentale beskjeder.

Alternativt kan du følge med på barneTV som sikkert sender en reprise du har sett år etter år. Omdu føler deg for stor, er det nok et alternativ på TV2, med sjøsyke sunnmøringer eller bærrer lækre trøndere.

Hvis ikke kan du følge vårt lille triks: **ØLKALENDERNEN**.

En ølkasse har akkurat passe mange «luker», en for hver dag fram til julaften, om du klarer å vente så lenge. I ølspalten kan du lese hvilket juleøl som kanskje passer for deg, eller du kan prøve flere typer. Så går ventetida så mye fortere.

er i julen 1996

En liten juleoppskriftssang fra ei lita bygd på ei lita øy utved havet. En klassiker til glede for fattige studenter i disse adventstider.

Når en julepuddingmaker, lager julepuddingsaker, tar han først en kokegryte og en plate gelatin.

Oppi gryta smelter gørrret, og det neste han må gjøre, er å røre sammen gørrret med varmtvann og farin.

Så mens gørr og sukker skümmer, tar han det partymixen rommer, som han blander ut i gryta med konditorfargereri.

Og til slutt i gryta heller han en liten klunk fra kjeller og så kliner han den ut, og nå er puddingen på glt.

Mel.: Klatermus' pepperkakebakesang.

Kort jul

Sliter du med identitetsproblemer, lurer på hvordan vennene dine er. Her følger Utropias egen julekortanalyse.

Unicef kort

Dette kortet er kortet med en strategisk plassert giroblankett for å hjelpe oss med å finne ut hva vi skal gjøre med pengene vi fikk av bestemor til jul.

Avsenderen er en politisk korrekt samfunnsborger som har bilde av fadderbarn over senga og som står øverst på hitlista til Redd Barna. Disse menneskene spiser kokte røtter på julaften i sympati med de som sulter i Zaire og er ingenting for oss med sunn sans for vårt eget beste og som nøyer oss med å kommentere hårsveis og skjørtelengden til programlederen i Dagsrevyen.

Domus julekort

Et slikt kort er definisjonen på julete ... Lyshårede juleengler med bollekinn og stjernedryss er en av ingrediensene. Barn a la Smørbukk som er så innpakket at bare nesa stikker frem fra norske vinterlandskap er en annen variant.

Dette er fra familien Kvalmende lykke som garantert har bakt alle de syv sortene til jul. Juletreet er nedsyttet i glitrende julehjerter fra da gullungen gikk i barnehagen for femten år siden og far humrer fornøyd over vaskebøtta. Nå skal vi få det koselig dere...

Glitter og stæsj kort

Dette julekortet er så intrikat at det bør sendes med bruksanvisning. Ikke bare er det glitter og sløyfer på, men innlagte lyd-

og lys effekter er et must. En elektronisk versjon av «Du grønne glitrende» og blinkende lys bare man tenker på å åpne dette kortet, har garantert brakt nevrotiske husmødre midt i julestria over kanten og etterlatt seg skjelvende nervebunter. Men tanken bak er god, for disse tekniske vidundrene er *dyre*, eller så er avsenderen Lottomillionær.

Kort sagt

Om det foregående var preget av sann giverglede i form av forseggjorte effekter viser dette en mer behersket og kontrollert form for varme og omtanke. Dette kortet plukker man opp på et utested når man oppdager at den siste halvliteren ble finansiert over budsjettet for julekort. Man får faktisk disse gratis, de er nemlig betalt av en eller annen egotripp som vil profilere seg selv eller en mer eller mindre verdig sak. Et perfekt kort for de med en rød sprittusj som har sans for å tegne nisse-luer på hva enn dette kortet skulle handle om. Det er for ille om halvliteren skal komme foran ekte vennskap, men man må jo prioritere her i livet, ikke sant?

Økonomikortet

Bli blekkforbruket på julekortene en økonomisk belastning kan dette alternativet trygt anbefales: La vær. Så får du ikke et julekort fra husverten er det ikke et hint om at du bør ønske deg telt til jul, han har bare ikke råd - stakkar.

Hoffmusikere

På en ellers gråkald tirsdagskveld kunne Tromsø Jazzklubb smelte oss med toner fra Jan Gunnar Hoff Group fra Bodø. Konserten var en sterk ønskereprise etter at gruppen spilte her i fjor høst

Selv om Teatercaféen lyser rolig som en varm oase, er det ikke helt fullt. Musikken begynner rolig og smygende inntil den er like variert som bassisten Bjørn Kjellmyrs ansiktsuttrykk. Gruppen består forøvrig av Tore Brunborg på tenor saxofon, Audun Kleive på slagverk, Jan Gunnar Hoff på piano og Per Jørgensen som er med på å fargelegge låtene med glimrende bruk av sang, trompet og klapping. Låten *Det første lys* fra gir behagelige assosiasjoner til blå- varmt novemberlys. Deretter blir alt jazza opp med *All the Way* fra den siste plata Moving. Samtlige instrumenter tar helt av inntil de finner en sugende

rytme sammen. Per Jørgensen bruker stemmen så man nesten mister pusten. Han synger ikke ord, stemmen blir brukt som et instrument.

Trivelig publikum

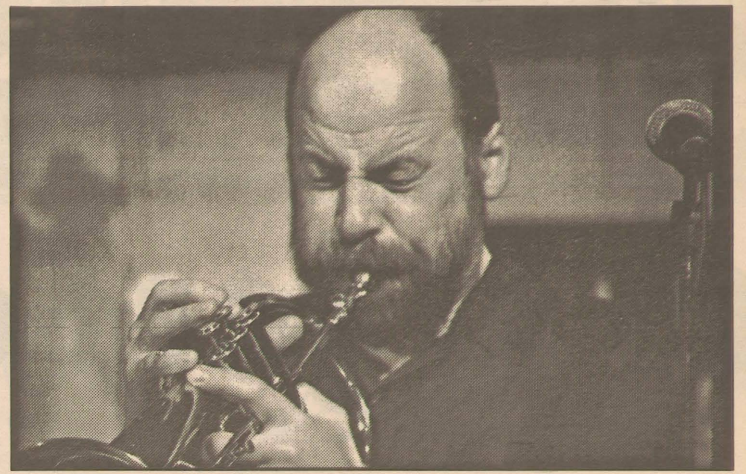
Etter konserten får vi noen ord med Jan Gunnar Hoff.

– Der er selvfølgelig kose- lig at publikum ønsker oss tilbake. Vi hadde en veldig fin konster her i fjor. Selv om det ikke var fullt hus her i dag, så er det et trivelig publikum her i Tromsø. Med tanke på alle de andre konsertene som arrangeres i dag og resten av uka i byen, så er oppmøte her veldig bra synest jeg. Teaterkaféen er et

fint konsertlokale, men det er litt synd at vi ikke fikk bruke det minste flygelet. Jeg har prøvd å spille på det i det lille-scenen en gang. Pianoet er fint men det gir ikke samme dybde som flygelet. Det er ikke like lett å få ett like bra samspill med musikerne med et piano, men jeg syntes det gikk bra.

Tett uttrykk

– Vi har nettopp kommet tilbake fra London hvor vi fredag spilte på London Internasjonale Jazzfestival. Vi har startet på en turne her i Tromsø og skal videre til Bodø, Skien, Sandvika, Stavanger, Bø i Telemark, Moss og Trondheim.

Per Jørgensen imponerer med sitt spill.

FOTO: SIRI VAGGEN OLSEN

– Jeg betrakter Jan Gunnar Hoff Group som både en studiogruppe og et live-band. Det er fint å kombinere live-opp- tredener og plateinnspilling. Live står man fri til å improvisere. Det blir en annen tenkemåte på ett plateopptak. Her må vi forsøke å formidle den samme stemningen i et tettere uttrykk. Det er en spennende utfordring.

Nytt prosjekt

– Hittil har vi gitt ut to plater sammen, Syklus i 1993 og Moving i 1995. Dette prosjektet med Jan Gunnar Hoff Group startet i 1992 da vi begynte å jobbe med innspillingen av plata Syklus.

– For tiden jobber jeg med et nytt prosjekt som heter Crosslands. Vi har fått støtte til å lage det fra norsk kassetavgiftsfond. Det er et prosjekt hvor vi lager et verk hvor musikken er en blanding av jazz og opera. Det er et spennende prosjekt litt utenom det vanlige, og er spennende å jobbe med. Der er mye bruk av slagverk i verket og Ingebjørg Kosmo synger til det.

Rytmask i Bodø

– Hjemme i Bodø har jeg en halv stilling ved musikklinja på gymnaset. Her jobber jeg som pianolærer, og hver uke har vi

samspill. Vi jobber mye med rytmisk musikk. Jeg tror musikk- linja i Bodø er den eneste i landet som jobber så mye med rytmisk musikk som vi gjør. Dette er ganske unikt.

– Denne jobben min på musikklinja er faktisk den eneste faste jobben jeg har.

Moderne jazz

– Den siste plata, Moving, kan beskrives som en moderne jazz- greie. Den inneholder mye variert fra raske låter til ballader. Per, som kom med nå på den siste plata, fargelegger den på en fin måte med å synge på et par låter. Jeg komponerer selv alle låtene til platene, forteller Jan Gunnar Hoff.

– Det er en artig gjeng jeg jobber med. Man er alltid avhengig av å kunne formidle musikken seg imellom. Jeg kunne ikke tenkt meg noen bedre å spille med. Det er viktig å finne på noe eget og personlig, men samtidig er det også viktig at musikken fungerer innenfor rammen. Man behøver ikke låse musikken helt fast, man kan gi hverandre spillerom.

U Elin Førund og Siri Vaggen Olsen

Jan Gunnar Hoff Group er tilbake på Teaterkaféen etter ønske fra Jazzklubbens medlemmer.

FOTO: SIRI VAGGEN OLSEN

Groovy greier fra Groove Company

Hvis du ikke var på Kulturhuset torsdag 21. november, var du ikke alene. Oppmøtet var nemlig litt beskjedent, tatt i betraktning at Norges kanskje mest spennende storband de siste åra, Oslo Groove Company, gjestet Tromsø.

Og bandet, for tiden ledet av pianist og komponist Jens Christian Bugge Wesseltoft; gjorde ikke skam på sitt rykte. Da musikerne gikk av scenen drøye to timer seinere, var det ikke uten en viss motvilje at publikum reiste seg fra setene. Konserten var delt inn i to sett. Det første settet bestod av både standardlåter og egne komposisjoner. Her beviste kompaniet at de er mer enn en gjeng dyktige musikere - i rekkene

finner vi flere av landets fremste komponister og arrangører.

Bredt spekter

Vi ble servert hele spekteret; fra klassisk amerikansk storbandjazz i god, gammel Glenn Miller-stil, til moderne, rocka, gitarbasert turbojazz.

Svensken Christian Jaksjø gjestet som trombonesolist, og bidro med en egenkomposisjon som definitivt utgjorde et av første setts absolutte høydepunkt,

«Minor Minor». Her kom særlig blåserrekka til sin rett og vi var hensatt til en metakommunikasjon mellom hissige mekren- de treblåsere og messingblåsere som malte i blått.

Digital Bugge

Hvis første sett var bra, så var andre sett superbt. Etter pausen entret Bugge Wesseltoft scenen, og erstattet keabordisten Stein Austrud. Resten av konserten var i sin helhet skrevet og arrangert av Wesseltoft, inspirert etter en reise i Eritrea. Låtene har fått navn døpt etter lokale steder han besøkte.

Musikken endret totalt karakter til en litt mer lavmælt, fusion/ambient inspirert stil, der digitale lydtepper og soloer til

tider var ganske dominerende i lydbildet. Bugge Wesseltoft forteller at han henter elementer fra Gil Evans, og det kan høres.

Ellers synes jeg avslutningsnummeret Peace Street smakte søtt av Bill Frisells litt melankolske mollminimalisme.

Ny CD på vei?

Hvis du var en av de som gikk glipp av Oslo Groove Company sist torsdag, finnes to CD-utgivelser ute på markedet, nemlig Anno 1990, samt Anno 1992, begge på Groove Records. Dersom studielånet ikke allerede har svidd hull i lomma, er begge absolutt verdt pengene.

Er du derimot blakk, så kun-

ne du jo for eksempel sette av 160 kr fra neste års studielån. I følge altsaksofonisten og klarinettisten, Freddy Bagge, er det slett ikke usannsynlig at Oslo Groove Company går i studio en gang på nyåret.

Anno 1997 ville i tilfelle ikke komme et sekund for tidlig.

U Martin Tjersland

En engasjert Jens Christian Bugge Wesseltoft (til venstre) lot seg ikke påvirke av en halvfull sal på kulturhuset sist torsdag.

Trang Neil

Er du klar over hvor ufattelig vondt det er å bli trødd på med en stiletthæl? Ikke vi heller, i hvert fall ikke før vi gikk på Young Neils konsert på SubSirkus torsdag 21.11.

For det var mye knuffing og stiletthæler det dreide seg om denne kvelden. Hele tre ganger ble rundt 50-60 kilo plassert på vår kjære høyrefot, fordelt på 1cm². Og takk gud for at ikke flere hadde tatt på seg slike djevelske innretninger, for da hadde vi muligens måtte hatt nachspiel på RiTø. Uansett hvor vi stod i lokalet, dannet det seg kjapt en folkevandring foran meg, via min høyrefot. I ettertid kom vi fram til at det kanskje hadde noe med at vi stod ved siden av baren hele tiden.

God bakgrunnsmusikk

Innimellom slagene på SubSirkus' dansegulv fikk vi også tid til å høre litt på musikken. Og som vanlig med Lars-Lillo et co var den av særdeles hørbar. For besetningen i Young

Neills er vel nesten som enhver musikkfrelsts våte drøm. Jørn Christensen på gitar og piano, Per Vestaby på bass, Palle Krüeger på trommer og Lars-Lillo Stenberg på gitar kan nok spille fletta av de fleste, noe de til dels også gjorde denne torsdagen i november i et utsolgt SubSirkus. For til tross for et par sure toner innimellom, var det skikkelig trykk i Neil Young låtene. Under tegnede var på Neil Young konsert i sommer, og vi tror nesten Young Neils er det nærmeste man kan komme «the real thing», men bare nesten.

Lange soli

Neil Young liker å file på gitaren. På sine konserter gjør han seg ferdig med melodien på 4-5 minutter, før han står der (ofte alene på scenen) og spiller

Unge Neiler rocka så vi fikk vondt i høyrefoten.

FOTO: SIRI VAGGEN OLSEN

gitarsoelen i en halv time. Og det er ofte det som er den tøfeste delen. Akkurat dette savner vi litt med Young Neils, både Stenberg og Christensen skulle være mer god nok på gitaren til å rive avgårde et par

soloer til. Uansett klarte de å holde det gående i nesten to og en halv time. Og publikum, som i begynnelsen var litt trege, ville ha mer. Når de på andre bolken med ekstra nummer fyrte opp «Rockin' in a

free world» tok det virkelig av foran scenen. Men da var det på tide for oss å gå hjem og slikke sårene.

U Magnus Clough

FOTO: MARTIN TJERSLAND

Alt eller INGENTING

På Rogers, mandagskveld entret Ingenting scenen og ga rundt hundre elleville fans en riktig hyggelig kveld.

Oppvarmingsbandet Too Late spilte en halvtimes tid slik at publikum fikk anledning til å drikke ett par halvliters til før kveldens hovedatrasjon. Too Late er fra Malangen, og mer er det ikke å si om det....

Rølp

Så er det Ingentings tur. Publikum hyler og skriker. At de er populære blant de fremmøtte er tydelig. Det er vanskelig å ikke overhøre hyllester fra publikum av typen; - Å dæven du e så deilig, æ elske dæ, vil du kjøsse mæ på foten!!!

Gøy

Bortsett fra distraksjoner på grunn av visse ubehagelige uro-

Ingenting gir alt...

FOTO: SIRI VAGGEN OLSEN

ligheter blant publikum med påfølgende reaksjoner fra de ansatte fikk Ingenting kose seg i ett par timer på scenen. Ingenting har det gøy. Publikum har det gøy.

i Tromsø, sier trommisen, den eneste i bandet med kort hår.

- Publikum er helt fantastisk og stemninga er veldig bra. Det er jo tross alt mandag....

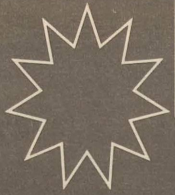
Kort hår

- Det er kjempegøy å spille her

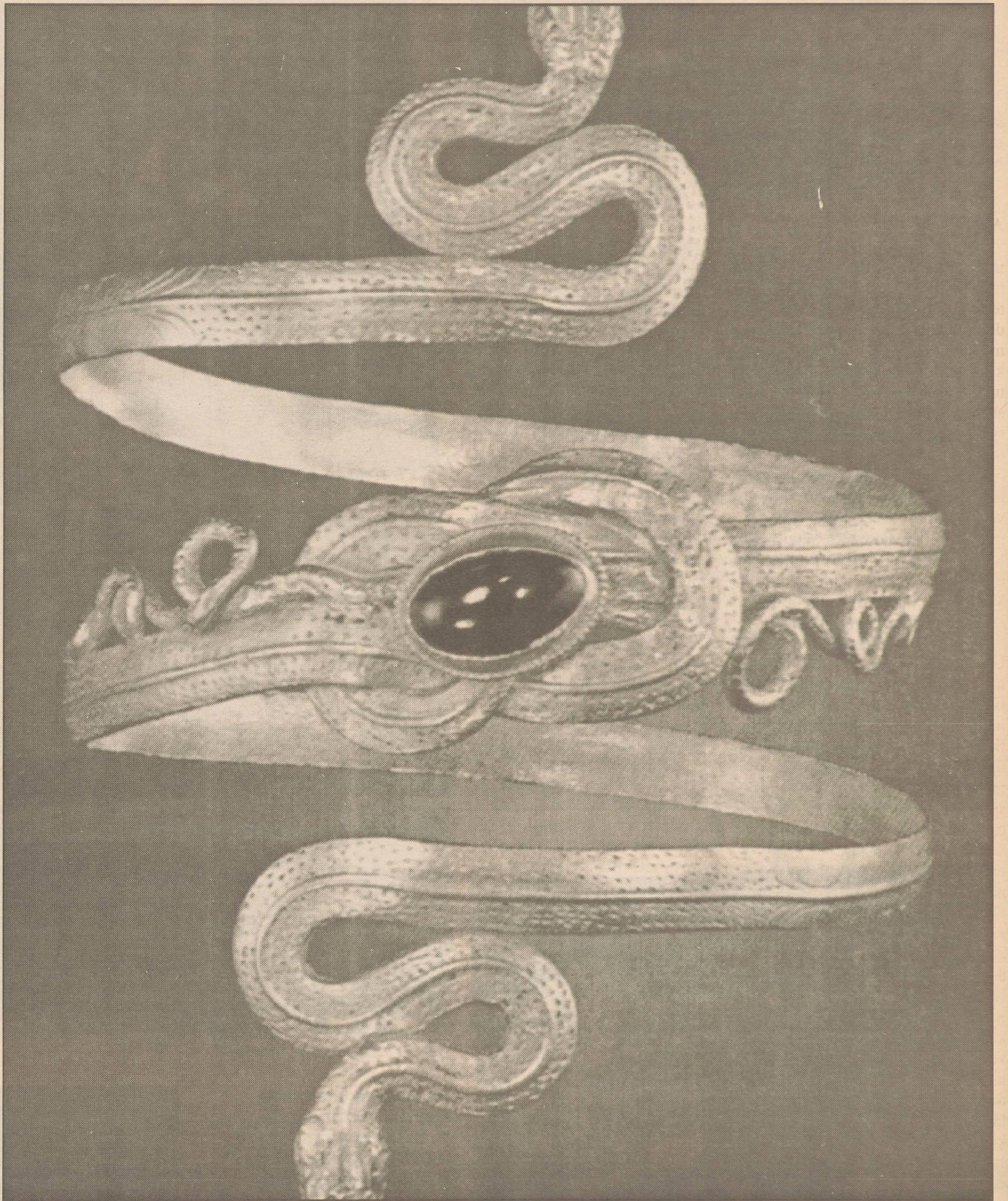
U Siri Vaggen Olsen

Smykker

-kunst

Gresk slangearmbånd i gull laget for overarmen 300-200 f. kr. Bilde hentet fra Schmuckmuseum, Pforzheim.

De fleste av oss bærer et eller annet minne i form av en ring eller et smykke, men de færreste av oss tenker på at de fleste uttrykk et slikt smykke kan komme i, har en lang historie. Kanskje lengre enn vi aner.

Tema: Smykker og smykkekunst

Smykker har vært med mennesket over flere tusen år og reflekterer menneskets estetiske sans. Smykkekunsten er riktignok ikke bare til pynt, men har også praktisk nytte. Men for mange er nok den viktigste nytten den magiske eller symbolske.

Magi

Allerede fra steinalderen av har man fun-

net bevis på at mennesket lot seg dekorere ved hjelp av smykker. Disse var ikke for den kosmetiske effekten, snarere virket de avskrekkende da de viste hvor modig en kriger var. Man trodde at kvalitetene til et dyr ville gå over til jegeren når man bar deler fra dyret på seg. Som funn har vist var gjerne tennene det mest populære, siden det var det mest fryktede ved dyret. Denne skikken finner man fremdeles hos det man kaller naturfolk. Hos disse er det vanlig å skjære smykker ut av bein og andre ting man har lett tilgjengelig. Av ting man har lett tilgjengelig kan det nev-

nes at i Sentral-Europa laget faktisk kvinner smykker av sitt eget hår. Disse var gjerne enkle fletter med spenner av gull. Hvorfor man laget disse er fremdeles uklart. Noen hevder at de solgte bra, og kunne faktisk bli laget av et lett tilgjengelig materiale. Andre har hevdet at de var kjærlighetserklæringer, og veldig personlige sådan. Men smykkekunstens historie er ikke magiens historie, men snarere teknikkens og uttrykkets historie.

Egypt

En historie om smykkekunsten begynner

langt tilbake i tiden, og var vel neppe i begynnelsen et utslag av forfengelighet slik smykkene fortoner seg i dag. Skal man snakke om smykkekunst må man for den vestlige verdens del begynne i det gamle Egypt hvor man har funnet smykker fra faraonenes gravkamre som symboliserte Faraos verdslige autoritet i tillegg til å være dekorative. Da man oppdaget Tut-Ankh Amons gravkammer fant man den unge faraos dødsmaske som viste han i all sin prakt, med tronsmykker, det falske skjegget som Faraos bar som symbol på sin verdighet og trone. Smyk-

Fra Egypt til Nils Juhl

ker fra Egypt var gjerne dekorert med eierens navn, mens andre hadde en symbolikk som knyttet det opp til eieren.

Allerede fra denne tiden av visste folk å verdsette verdifulle steiner og egypterne importerte da sin blå lapis lazuli fra Afghanistan. Mesopotamia på sin side importerte gull fra Egypt samt metaller fra hvor de enn kunne oppdrive. Den mesopotamiske høykulturen har ikke bare gitt oss kristendommen, men også verdifulle kulturskatter i form av smykker til tross for en ren geografisk mangel på andre ressurser enn gjørme. Hos folket i Mesopotamia fant man igjen en trend som man også finner i dagens samfunn. Nemlig det at smykker skal skinne og glitre og vekke generell oppmerksomhet. Mesopotamiske smykker har den ekstraeffekten at de gjerne rasler også, noe man også finner i dagens smykkekunst.

Antikken

Grekerne tilføyde et ny element til smykkekonsten: Glyptikken, eller steinskjæring. Hos grekerne kan man finne de søteste små amuletter hvor de har skjært mennesker i riktige proporsjoner. De peneste er da også signert av kunstneren, noe som motbeviser teorien om at all kunst før renessansen var anonym.

Også grekerne brukte smykker som magi, i likhet med sine naboer i den minoiske kultur som gikk med amuletter av en dobbeltegget øks. Denne symboliserte lynilden, og var ment å skulle beskytte mot det meste. I vår egen nokså barbariske kultursfære finner vi det samme motivet i torshammeren. Etruskerne, det mystiske folkeslaget som bodde i Italia før romerne tok over var mest kjent for sine fantastiske gullarbeider. Teknikken er kjent, men hvordan de fikk det til i de størrelsene de arbeidet med er fremdeles et mysterium.

Byzants

Byzants, eller det østromerske riket, var kjent for sin bruk av havperler og uslepe steiner. Fremdeles eksisterer det mosaikker fra denne tiden som viser hvor praktfulle adelens smykker var. Purpurfargen var symbolet for kongemakt, og keiserinne Teodora sa i sin tid at «purpur er det vakreste liksvøp,» da hun nektet å forlate byen under et opprør. Keiserinne Teodora startet forøvrig sin karriere som sirkusartist.

Germanerne

I vår egen kultursfære preges smykkekonsten i sin spede begynnelse av etterligninger av romerne som trengte seg et godt stykke nord før germanerne greide å stoppe dem. Germanerne var, og er vel kanskje fremdeles, et ganske primitivt folkeslag, så smykkekonsten var der-

etter også. Men det varte ikke lenge Etterhvert gikk disse dårlige kopiene over i abstraheringer og stiliseringer av de opprinnelige motivene. Et figurativt opprør hadde funnet sted og germanerne var på god vei til å finne sin egen stil. Detaljrikdommen i germanernes smykker sto ikke tilbake for noen andre, men var peget av en mer røff stil, slik vi fremdeles ser dem i dagens moderne vikingesmykker. Långbard-kongenes jernkrone, som ble båret av blant andre Karl den store, var et forseggjort stykke smykke og gikk under navnet «Jernkronen» etter jernnaglen den var

smidd rundt. Naglen var etter sagnet en av de nagler som ble brukt til å spikre Jesus opp på korset med.

Magiske steiner

Ofte var steinene man brukte i smykkene langt fra tilfeldige. Fremdeles tror enkelte på at visse steiner har magiske effekter på de som har dem på seg. Nå som før, er det gjerne likhetsmagi det dreier seg om.

Den røde karneolen hjalp mot blødninger, den mørkeblå lapis lazuli minnet om den dype natten og måtte derfor hjelpe mot søvnløshet. Safiren skulle hjelpe mot synsproblemer og ametysten skulle hjelpe mot fyllesyke. Så nå vet man det. Enkelte ringer hadde en innvendig stein. Dette var som oftest en paddestein som skulle hjelpe mot forgiftning, noe som til tider i den europeiske historie har vært et genuint problem. Det sies at da Lucretia Borgia så ut av vinduet og oppdaget at det kom gjester, ble hun helt forskrekket: - Her kommer det gjester og vi eier ikke arsenikk i huset. Mens man er i Roma kan man

nevne keiseren som spiste knuste diamanter for 3000 gulldukater mot mageonde. Trenger man å tilføye at den ulykkelige mannen døde like etterpå.

Status

Smykker blir ofte brukt for å vise tilhørighet og status. Selv om slaveene i det gamle Rom kunne tjene seg søkkrike måtte de gå med en jernring som viste deres status. De såkalte Agnus Dei («Guds lam») ble opprinnelig laget av voks fra Peterskirka i Roma og var et tegn på at bæreren hadde vært der på pilgrimsferd. Slike typer smykker finnes det jo utallige eksempler på. Ordener og medaljer bærer mye symbolikk i seg og kan

Etruskerens granuleringer imponerer fremdeles

ofte være den reneste propaganda. På et tidspunkt var memento mori-smykker svært populære og en av generalene til kong Gustav 2. Adolf ble gitt et smykke som forestilte kongen i sin kiste til minne om kongens død. Heldigvis er disse smykkene slik laget at du kan legge lokket på kisten. Moten med memento mori, som betyr «husk at du skal dø», var ikke nødvendigvis en sykkelig fascinasjon for døden. Det var vel heller en påminnelse om å leve livet godt og ordentlig.

Smykkeårhundret

Det store smykkeårhundret framfor noen var vel gjerne det 19. århundre. Klasisismen innebar en tilbakevending til de antikke idealer og man oppdaget at de gamle symbolene hadde overlevd fram til da. Slik er det gjerne; symboler overlever uavhengig av menneskene som først lagde dem og brukte dem. 1800-tallets kunstnere satte sitt eget preg på disse symbolene og rendyrket teknikker som antikkens kunstnere hadde påbegynt. Steinsliperkunsten er et eksempel på dette. I tillegg hadde man fått nye materialer som jern og støpejern som viste seg utmerket til å lage smykker av. I krigstider ble det endog regnet som pa-

triotisk å gi sine gullsmykker til staten, slik at den kunne kjøpe våpen for pengene. Da fikk man tilbake jernsmykker, som i seg selv var kunststykker, gjerne med påskriften som «Jeg ga mitt gull for jern.»

Organisk

Nærmere mot vårt eget århundre opplevde man at alt av kunst skulle formelig bølge. Dette var art nouveau-stilen hvor de organiske formene regjerte. Rav ble svært populært igjen på grunn av formen og fargen, men allerede på romertiden ble rav eksportert fra Østersjøen. Art deco strammet opp art nouveau, og innførte det orientalske i den vestlige kunst. I dag har man vel funnet fram til en blanding av alle disse teknikkene, hvor alt kan brukes. Metall skal gjerne fungere ut fra sin egen egenart og behandles minimalt. En sølvsmid som viser dette er den etterhvert legendariske Nils Juhl i Kautokeino. Dagens smykkekunst slår bro over den frie kunst og brukskunsten, i følge Hammervold.

Det sentrale med smykkene er vel kanskje ikke selve materialet. Symbolikken er

det sentrale, noe som kanskje vises best med giftingen som har overlevd som symbol fra antikken til i dag. Symboler som man før brukte i kunsten har opplevd en ny renessanse med dagens frie oppfatning av estetikk. Også det man kan si ved hjelp av et smykke har forandret seg, både på grunn av smykkets utforming og på måten en bærer det på. Teknikker som i lenge var undertrykte i det

Piercing er et av smykkekonstens moderne uttrykk.

til tider puritanske Europa har banet seg vei inn i folks bevissthet. Piercing er også en måte å besmykke seg selv med smykker. Ofte tar denne besmykningen en erotisk form gjennom piercing av genitalier. Piercing har vært kjent i Europa allerede fra antikkens Hellas hvor atleter hadde en ring gjennom forhuden for å binde den på plass. Prins Albert har blitt kjent som en piercing gjennom penis og ikke som en prins. Hos egypterne var en piercet navle et tegn på adelighet. Så derfor kan man med trygghet si at piercing ikke ble funnet opp av moderne europeere og amerikanere, som enkelte kanskje tror. På den annen side kan man vel trygt si at det har beriket smykkekonsten i langt større grad i dette århundre enn det har gjort i de foregående.

Denne oversikten er på ingen måte ment å være komplett. Det er en veldig grov skisse over utviklingen av en høyt avansert kunst, men temaet er langt fra oppbrukt. Andre kulturer bruker også smykker og har kanskje langt mere avanserte teknikker enn det vi har. Men kanskje stopper du opp etter at du har lest dette og lurer på hvordan man har laget det smykket som du har på deg, eller hvor motivet opprinnelig kommer fra. Da har disse to sidene oppfylt sin misjon.

U Åsgeir Johansen

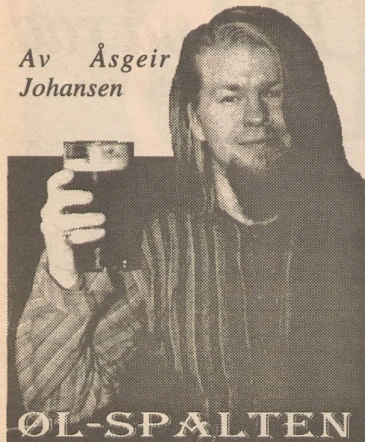
Kilde: Alf Hammervolds lørdagskåseri på Nord-Norsk kunstmuseum og Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon.

Dødsmasken til den egyptiske faraoen Tut-ankh Amon viser den unge faraos smykker og symboler på verdslig og religiøs autoritet. Den ble laget 1337 f. kr. og viser hvor langt smykkekonsten hadde kommet allerede da.

Av Åsgeir Johansen

ØL-SPALTEN

I disse adventstider skal jo alle og en hver smake og kaste terninger om årets juleøl. Jeg er verken noe bedre eller noe verre, så nå smaker også jeg på juleøl.

Etter en tur på polet fikk jeg rasket med meg de sortene de hadde der: Aass, Ringnes, Dahls og selvfølgelig Mack. Noe manglet, det kan det jo ikke være tvil om. Hansa, blant andre, føltes som et stort savn.

Derfor var det med stor glede jeg åpnet den første flasken. Macks juleøl fikk æren av å være den første, og i sin vane tro smaket ølet sterkt og godt av malt. Malten har jo etterhvert blitt kjent som Macks særpreg og til forskjell fra en del andre bryggerier i sør, har Mack en spesiell smak. Denne smaken har de greid å ivareta på juleølet og er nok en av grunnene til at Mack aldri når høyt opp i riksdekkende tevlinger. På flaskens etikett er en koselig, rund nisse og hele innpakningen smaker virkelig jul.

E.C.Dahls fra Trondheim var den neste i ilden, og overgangen var klar merkbar. Her hadde man forlatt Mackland til fordel for et mere forfriskende brygg uten det samme maltinnholdet. I lengden vil nok dette ølet tape seg noe, men det er ikke et dårlig øl. Langt derifra, snarere har Dahls funnet fram til et velbalansert brygg som flyter lett over tungen. Ølet er passe bitert og ettersmaken er god.

Ringnes' juleøl har allerede blitt skrytt opp i skyene og det var nok ikke uten forventning at jeg smakte på det. Skuffelsen ble da garantert like stor som forventningene. Ølet er greit nok, men mangler karakter og fylde. Også dette er et balansert øl, men det er ikke spennende.

Aass' juleøl har vært en sikker vinner i alle år. Norges eldste bryggeri har etterhvert opparbeidet seg en anseelig mengde erfaring i den edle ølbryggingens kunst og viser det til fulle i dette juleølet. Et brygg som skiller seg ut fra de andre med sin sterke karakter og særdeles gode smak. Velbalansert og mørkt, med masse julesmak og adventsglede. Nyt ditt øl.

FOTO: LINDA DAHL

Kiss-hylllest

Alle latente Kiss-tilhengere kan torsdag 28. november gjenoppleve sine barndoms helter på SubSirkus. Riktignok verken med den opprinnelige besetningen eller Gene Simmons' lange tunge, men utover det skal det meste plagieres.

De slemme forløperne til de snille puddel-rockerne på 80-tallet skal til de grader feires. Bak det hele står fire gutter som kaller seg «Dressed to kill», og som har som mål i gi publikum en «Kiss-opplevelse»:

– Dette er like mye et show som det er en konsert, i tillegg til at vi kommer til å kle og sminke oss som (tidlig) Kiss, har vi også en egen pyro-teknikker som skal fyre opp røykbomber og blåse flammer, sier sologitarist Ace Frehley, også kalt Stig Roar Mathisen.

– Vi vil ikke røpe for mye av opplegget, men overraskelser er det nok av, legger Tor Egil Braseth ala Gene Simmons til.

Barnehageshow

De studerer begge på musikkonservatoriet, hvor det går mest på Bach og Mozart. Hvordan kan det da ha seg at de på fritiden spiller låter som «I was made for loving you» og «Detroit Rock city»?

– Kiss har nok ikke så mye med utdannelsen vår å gjøre, men de har likevel spilt en viktig rolle i våre liv. Kiss er grunnen til at jeg i

det hele tatt holder på med musikk. Da jeg var elleve fikk jeg gitar for å lære meg å spille Kiss-låter, og det holdt jeg på med i mange år, før det etterhvert også ble andre låter, innrømmer Frehley.

Simmons føler også at dette er tiden for betroelser:

– Jeg hadde Kiss-show i barnehagen som 5-åring. Da stod jeg på bordet og sang, uten egentlig å forstå de engelske tekstene.

Øvet mye

De har forhåpentligvis utviklet seg litt siden da, for selv om det ikke er musikken som er i fokus, har de litt å leve opp til.

– Siden idéen ble unnfanget for bare noen uker siden, har vi fått øvet mye, dessuten har vi alle mye erfaring, sier Simmons.

– Men vi har nesten jobbet enda mer med detaljene i showet. For eksempel til låten «Firehouse», hvor Kiss brukte brannhjelmer og en brann sirene, dette har vi også klart å ordne.

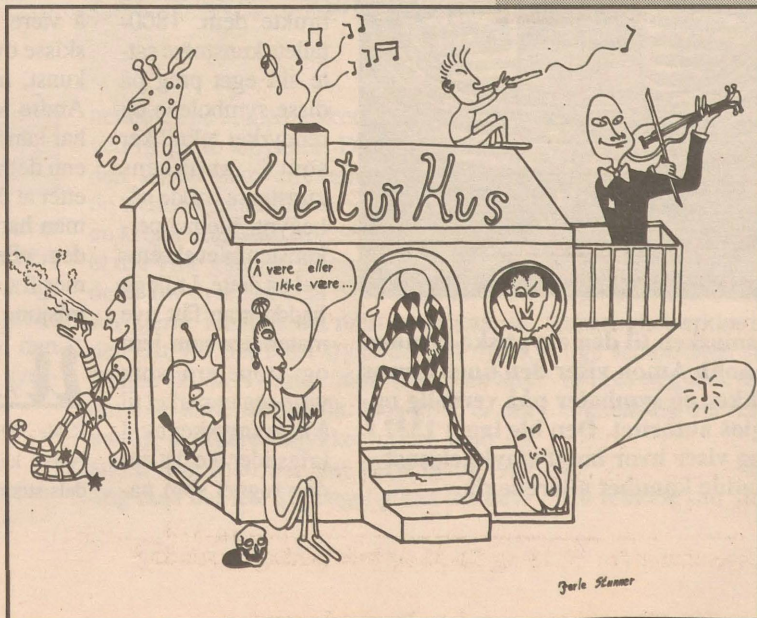
– I tillegg er Kiss, med sin konsert i Oslo i desember, ganske «hett». Dette er en mulighet for folk til å leke hysteriske fans, spesielt for de som ikke har opplevd konserter med et slikt konsept.

– Vi oppfordrer faktisk publikum til å gå amok, presiserer Frehley.

Utover dette håper guttene at det skal komme flest mulig, overskuddet går nemlig direkte til flybilletter til Oslo, hvor kopiene skal oppleve originalene.

U Magnus Clough

Leve Lille kulturhus

ILLUSTRASJON: JARLE AMADEUS STUNNER

Ikke alle vet at det finnes to kulturhus i Tromsø. Rett over Grønnegata for Tromsø kulturhus ligger Lille kulturhus som en alternativ oase.

Siste helg i november holder Middagskjelleren tre støttekonserter for Lille kulturhus. Lille kulturhus er en verneverdig bygård fra 1830-årene i Grønnegata eid av Tromsø kommune. Da det i 1988 skulle rives, ble det okkupert. I huset holdt musikere, teaterlaget og Rød Valgallianse til. Stiftelsen Lille kulturhus ble dannet.

I dag huser stiftelsen musikere og Tromsø Revyforening, og er et alternativt kulturhus for byen. Stiftelsen har holdt huset ved like og pusset opp for egen regning. Hittil har to etasjer blitt brukt, nå skal tredje etasje åpnes

der det er bygd nytt lydrom, kontor og konferanserom. I denne anledningen arrangeres støttekonserterne på Middagskjelleren, den første på torsdag 28. november med blant annet Karlsøy Prestegårdsband. Fredag 29. november spiller Green House og Plan B. Lørdag 30. november er debutkveld med Jet Leg, Torpedo og pengeinnsamlerne (med blant annet de gjenværende medlemmene av Per Ivar's Orkester) og et band til.

U Elin Førstund

nettPreik

Drilldøden

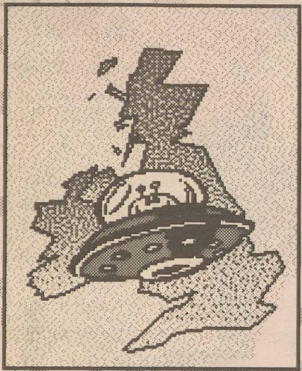
Navn: *Map of the weird europe*

Adresse: <http://alpha.mic.dundee.ac.uk/ft/map3/europe.html>

Kategori: *Rart*

«KEEPING AFLO-AT

The man who had the job of selling lifejackets at a Bedford marina was called Will Drown. His hobby was swimming.»

Er du lei av å lese om hvordan ditt sex-liv EGENTLIG er i Dagbladet, eller om hva slags ris-type Jon Skolmen foretrekker i VG, anbefaler vi «Map of the weird europe». Her kan du finne forskjellige merkelige historier fra hele europa, om for eksempel gåsa som ble drept av meteorer eller mannen som visstnok tok selvmord ved å bore 8 hull i hodet med en elektrisk drill. Det gjorde sikkert litt vondt.

Grønt hode

Har du lyst til å bli som Green Day, da kan «THE OFFICIAL WICKED HAIR DYEING PAGE» være en god begynnelse. Her får du nemlig en særdeles grundig gjennomgang av teknikker og fremgangsmåter. Husk bare på at det ikke er lett å søke jobb med grønt hår.

Dårlig barndom?

Noen har virkelig et behov for å vise sin avsky, ikke minst folkene bak angry.org. De har brukt mye arbeid og tid på å kategorisere og liste opp alle som gjør deres liv surt., og som de mener også du burde mislike.

U Magnus Clough

Surf this way:

www: <http://www.isv.uit.no/student/utopia/>
@: utopia@stud.isv.uit.no

Vi noterer at...

...Pamela Anderson Lee nå er Pamela Anderson X-Lee. Tøffingen vår alles kjære Pam hadde tenkt å bli gammel med, var visst litt for tøff. Verst er det likevel for Tommy, som har tatovert inn «Pamela» på sin stolte manndom.

...gamle synder vender alltid tilbake. En viss Rød Larsen skal vistnok ha blitt lynchet for noen sparekroner han investerte for 10 år siden. Håper det ikke gjør noe for min fremtidige statsministerpost at jeg vedder på oddsen.

...frøken Eva Sjøholt (forøvring jusstudent her på huset, men at hun er jusstudent er jo ikke relevant, så derfor velger vi å ta med denne opplysningen) hevdet her om dagen at inderne har lange tradisjoner med å sette fyr på seg selv. Her i Norge har vi lange tradisjoner med å tenne på slike som Eva Sjøholt. For øvrig kan det nevnes at vinneren av Miss World, en frøken fra Hellas, kommenterte at «kvinnen i dagens samfunn kan ha mange roller: Deriblant hustru, mor og hun kan i tillegg skape seg karriere.» Vi bifaller hennes objektive klarsynhet, og gratulerer henne med seieren.

...det måtte et utested til for å gjøre noe positivt med studentøkonomien. D A M P E N selger nå Ø L for 25 – FEMOGTYVE – kroner halvliteren.

...de fleste større mediebedrifter blir for tiden forfulgt av gyselige moms krav. Vår kollega på Marienlyst, NRK, er intet unntak.

...en skal tidlig krøkes, god voldtektsmann skal bli. Her om dagen leste vi om en tolv år gammel fransk guttevalp som forfulgte en 38-år gammel madamme, hvorpå han truet henne med hagle, fullbyrder en voldtekt og avslutter med å stjele vesken hennes.

...et par i tyveårene elsker dobbelt så ofte som et par i sekstiårene. Det står i VG.

English summary

By Magnus Clough

Sport
special!

Easy victory

The volleyball-match between TSI and Nesna turned out to be a slightly boring event. As TSI had an easy victory over a truly frustrated Nesna team. Because both teams already have previous losses, the importance of winning was obvious. But the hosts showed already from their first serve that they wanted it most. As they quickly gained a 6-1 lead, resulting in a time-out from Nesna. The time-out turned out to be a wise move, as they managed to get even with the result 7-7. Fortunately TSI's Jan-Håkon Elverland served 5 straight points, resulting in a 12-7 lead to the hosts. After this Nesna never managed to return, and the first set ended 15-9. The second set was more even, but the TSI-boys always seemed to be one step ahead, and ended up with a 15-12 win. As expected, TSI

safely won the third set too, with 15-9 as final results.

Laps without language

Lappish is one of the many sections at the language department at the university of Tromsø, but unlike most others, they don't have an introductory courses. Despite the fact that lappish is taught at very few high schools outside the main lap-district. The lap-department at the institute of language and literature (ISL) offered all new students an extra course. The course is specially adapted for students not being able to talk lappish.

Beer-war?

By lowering the price for half a litre of beer to 25 kroner, the discoteque Dampen seem to have started something best described as a beer-war. Unfortunately, the other bars, pubs and discos

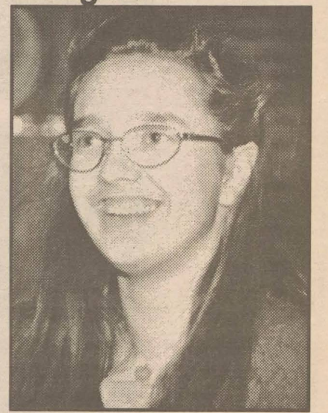
have not reacted to this, and lowered their prices. But the media has been focusing upon the matter, this has made other clubs and bar owners slightly worried. Most of them claim that it's impossible to run a disco or pub without charging today's prices. Something the owner of Dampen does not agree with:

– I've tried this before, at the now closed «Bort i Natta», where we sold beer for 25 kroner which worked out just fine. Claims about lowering beer-prices automatically lowering the standard of the place, is a peculiar accusation. Does a Fender Stratocaster stuck to a wall or a Harley Davidson parked in the middle of the bar increase it's social standard? I think not.

– This does not guarantee the visitors a good time.

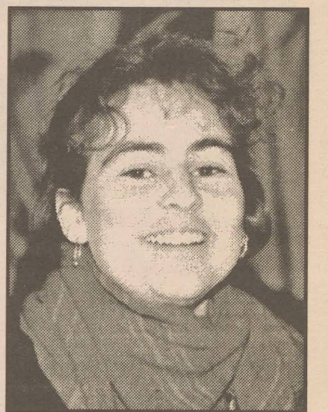
Fire på rad

Stemte du ved valget?

Silje Lysberg

Nei, jeg stemte ikke. Jeg fikk ikke tak hva de forskjellige partiene stod for, og synes de forsøpla veggene med dårlige plakater.

Ingunn Skjerve

Jeg stemte ved valget; det hadde jeg bestemt meg for lenge før. Men jeg synes det var vanskelig å få grep på hvem de ulike kandidatene var, hva de ulike partiene stod for og hvilke hovedsaker de fremmet.

Linda Strand

Nei. Om to uker flytter jeg herfra, så jeg var ærlig talt ikke særlig interessert i hva partiene stod for.

Gøril Johansen

Jeg stemte ikke, men jeg har forstått at SEL gjorde et bra valg. I motsetning til de andre partiene så hadde SEL en ganske morsom valgkamp. Derfor stemte sikkert mange på dem.

Treffstedet

Åpningstider:

Mand-torsd 10-24

Fred-lørd 10-02

Søndag 13-24

Telefon 77 61 97 70

VELKOMMEN TIL BOWLING & SQUASH PÅ STAKKEVOLLVEIEN 49/51

Squash: Kun kr. 30 per ½ time per bane før 16 alle hverdager. Kr. 40 per ½ time 16-18 og 22-24 alle hverdager og hele lørdag og søndag

OBS: Nå også innendørs go-kartbane. Inngang gjennom Bowlinghall

Husk studentpriser hverdager fra 10-18 og 22-24 og hele lørdag og søndag

Biljard - flipper - air-hockey

FOTO: SIRI VAGGEN OLSEN

Mens vi venter på *Nord-Norgebanen...*

Snart er det jul igjen, og store og småvokste barn kan inkassere presanger. Husk bare at for å være sosialpolitisk korrekt (og for ikke å drite deg ut på julaften) bør du også kjøpe et par presanger.

Tirsdag 26. november
Tom Waits i konsertfilmen *Big Time* på Blå Rock i kveld.

Onsdag 27. november
I morgen kan du kjøpe byens billigste øl, på Dampen.

Torsdag 28. november
Det er støttekonsert for det Lille Kulturhuset på Middagskjellerne hvor blant annet *Karlsøya Prestegård* spiller. *Dressed to kill* (Kiss-imitasjon) på SubSirkus klokka 21.

Dressed to kill på Subsirkus.

Og det er messe i Bodegaen klokka 12.00 i dag og etterpå kan du spise matpakka di der, og så vil studentprest Tor ord-

ne en kopp te eller kaffe til deg.

Fredag 29. november
Plan B og *Green House* spiller på Middagskjelleren i kveld, dette til støtte for Det Lille Kulturhuset. *Nøtteknekker'n* med Moskvaballetten - *La Classique* på kulturhusets storsal klokka 19.30. Filmklubben viser *Easy Rider* klokka 23.30 på Verdensteateret.

Nøtteknekker'n med Moskvaballetten.

Lørdag 30. november
Siste støttekonsert for Det Lille

Kulturhuset på Kjelleren i kveld. Her spiller *Jet Leg*, *Torpedo* og *pengeinnsamlerne*. *Withnail and I* viser Filmklubben i dag klokka 14.30, og har du ikke enda fått med deg at visningene er på Verdensteateret, det lille rosa hyggelige bygningen i Storgata, så bare glem det....

Søndag 1. desember
Har du husket å kjøpe adventskalender? Luke nummer 1 skal åpnes i dag. For den nette sum av kroner 20 kan du overvære julekonsert i Domkirka klokka 19.00. Her inviteres alle studenter og ansatte ved universitetet til felles juleavslutning i regi av Tromsø Studentsangforening.

Mandag 2. desember
Før luke nr. 2 åpnes, kan du ta deg en tur innom UKAs spørretime. Ønsker du å jobbe for UKA, så stikk innom Meieriet klokken 18.00

Tirsdag 3. desember
Tarantino's debutfilm *Reservoir Dogs* på Blå Rock. Ufattelig stilig film. Michael Madsen er stiligst! Yum yum yum!!!

Onsdag 4. desember
I dag er det onsdag, og Lillelørdag på NRK1 er grunn god nok

til å holde seg hjemme og glane på kose-boksen.

Torsdag 5. desember
Det er messe i Bodegaen klokka 12.00 i dag.

Fredag 6. desember
Husket du å se *Seinfeld* på TV2 i går? Hvis ikke må du huske det neste torsdag.

Lørdag 7. desember
It's a Wonderful Life klokka 14.30, og det er Filmklubben som viser den, og da vet vi alle hvor visningen finner sted. Ikke sant?

Søndag 8. desember
Klokka 14.30 kan du se *Gjeste fra fortiden* på Verdensteateret. Det er Filmklubben som viser den.

Mandag 9. desember
I dag kan du se niende episode av *Julefergå* på TV2. Med litt flaks er den ikke riktig så dårlig som i går.

Tirsdag 10. desember
Filmen *Strange Days* på Blå Rock.

Onsdag 11. desember
Gul ost er stort sett ganske gul, og salami er godt på brødskiva.

Torsdag 12. desember
Bruk dagen i dag til å forberede deg på den stor ulykkesdagen i morgen. Tilbring morgendagen i sengen.

The Trio på Jazzklubben.

Fredag 13. desember
The Trio på Jazzklubben. Og i kveld er det studentgudstjeneste klokka 21.00 i Domkirka med studentkorene, studenterforbundet, studentlaget, bymisjonen og studentpresten. Gudstjenesten vil også ha et internasjonalt preg.

Hvis DU vil legge inn noe på Nord-Norge-banen, kontakt oss på faks/telefon/e-post, ELLER stikk innom Glassburet på ISV: